

KATOLISEN KIRKON KATEKISMUS

LIBRERIA EDITRICE VATICANA

Kansilehden logo on piirretty Domitillan katakombissa sijaitsevan, 200-luvulta peräisin olevan kristillisen hautakiven kuvan mukaan. Kristityt käyttivät tätä alkupe-
rältään oletettavasti pakanallista kuvaa paimenten elämästä symbolisoimaan sitä
lepoa ja autuutta, jonka kuolleet saavuttavat iankaikkisessa elämässä.

Tämä kuva viittaa myös siihen, mikä on luonteenomaista tälle katekismukselle:
Kristus, hyvä paimen, johtaa ja vartioi uskoviaan (lammas) auktoriteetillaan (pai-
mensauva), vetää heitä puoleensa harmonisella totuudella (huilu) ja antaa heidän
levätä ”elämän puun” varjossa, hänen ristinsä, joka avaa paratiisin portit.

*Libreria Editrice Vaticana omnia sibi vindicat iura. Sine eiusdem licentia scripto
data nemini liceat hunc Catechismum denuo imprimere aut in aliam linguam
vertere.*

Latinalainen teksti: Copyright 1997 – Libreria Editrice Vaticana,
Città del Vaticano.

Suomalainen teksti: Copyright 2005 – Katolinen tiedotuskeskus,
Pyhän Henrikin aukio 1, 00140 Helsinki, sekä Libreria Editrice Vaticana.

Toinen painos

ISBN 952-9627-37-0

Painopaikka: Bookwell Oy, Porvoo 2011

NELJÄS OSA

KRISTILLINEN RUKOUS

Miniatyyri Dionysioksen luostarista Athos-vuorelta (codex 587), maalattu Konstantinopolissa noin vuonna 1059.

Kristus kääntyy rukouksessa Isän puoleen (vrt. 2599). Hän rukoilee yksin yksinäisessä paikassa; hänen opetuslapsensa tarkkailevat häntä kunnioittavasti jonkin matkan päästä. Pietari, apostolien johtaja, kääntyy toisiin opetuslapsiin päin ja osoittaa heille häntä, joka on kristillisen rukouksen Opettaja ja tie (vrt. 2607: ”Herra, opeta meitä rukoilemaan” (Luuk. 11:1).

ENSIMMÄINEN JAKSO

**RUKOUS KRISTILLISESSÄ
ELÄMÄSSÄ**

2558. ”Suuri on uskon salaisuus”. Kirkko tunnustaa sen Apostolisessa uskontunnustuksessa (*ensimmäinen osa*) ja viettää sitä sakramenttien liturgiassa (*toinen osa*), jotta uskovien elämä olisi Pyhässä Hengessä Isän Jumalan kunniaksi Kristuksen elämän kaltaista (*kolmas osa*). Tämä uskon salaisuus edellyttää, että uskovat uskovat siihen, viettävät sitä ja elävät siitä elävässä henkilökohtaisessa suhteessa elävään ja todelliseen Jumalaan. Tämä suhde on rukous.

MITÄ RUKOUS ON?

”Rukous on minulle sydämen kohoamista ylöspäin, yksinkertainen katse kohti taivasta, kiitollisuuden ja rakkauden huudahdus sekä koetuksen että ilon keskellä.”¹

RUKOUS JUMALAN LAHJANA

2559. ”Rukous on sielun nousemista Jumalan puoleen tai pyyntö saada Jumalalta soveliaita lahjoja”². Mistä puheemme lähtee, kun rukoilemme? Ylpeytemme ja oman tahtomme korkeuksista vai nöyrän ja katuvan sydämen ”syvyydestä” (Ps. 130:1)? Se joka itsensä alentaa, se ylennetään.³ Nöyryys on rukouksen perusta, sillä ”emmehän tiedä, miten meidän tulisi rukoilla” (Room. 8:26). Saadaksemme rukouksen lahjan meidän täytyy olla mielellämme nöyriä: ihminen on Jumalan edessä kerjäläinen.⁴ 2613, 2736

2560. ”Jos tietäisit, minkä lahjan Jumala on antanut!” (Joh. 4:10). Rukouksen ihme paljastuu juuri siellä, sen kaivon äärellä, jonne me tulemme ammentamaan vettä. Sinne Kristus tulee kohtaamaan jokaisen ihmisen. Hän etsii meitä, ennen kuin me etsimme häntä, ja hän pyytää vettä juodakseen. Jeesuksella on jano. Hänen pyyntönsä nousee Jumalan syvyyksistä, Jumalan, joka janoaa meitä. Tiedämmepä sen tai emme, rukouksessa Jumalan jano kohtaa meidän janomme. Jumala janoaa sitä, että me janoaisimme häntä.⁵

2561. ”Jos ymmärtäisit, pyytäisit itse häneltä, ja hän antaisi sinulle elävää vettä” (Joh. 4:10). Pyyntörukouksemme on paradoksaalisesti vastaus elävän Jumalan valitukseen: ”Minun kansani on minut, elävän veden lähteen hylännyt ja hakannut itselleen vesisäiliöitä, särkyviä säiliöitä, jotka eivät vettä pidä” (Jer. 2:13). Rukouksemme on uskon vastaus ansaitsemattomaan lupaukseen pelastuksesta,⁶ ja myös rakkauden vastaus ainosyntyisen Pojan janoamiseen.⁷

¹ pyhä Jeesus-lapsen Teresa, *Manuscript C*, 25r

² pyhä Johannes Damaskolainen, *De fide orthodoxa*, 3, 24: PG 94, 1089.

³ vrt. Luuk. 18:9–14.

⁴ vrt. pyhä Augustinus, *Sermo* 56, 6, 9: PL 38, 381.

⁵ vrt. Augustinus, *De diversis quaestionibus*, 64,4: PL 40, 56.

⁶ vrt. Joh. 7:37–39; Jes. 12:3; 51:1.

⁷ vrt. Joh. 19:28; Sak. 12:10; 13:1.

RUKOUS LIITTONA

2562. Mistä ihmisen rukous tulee? Olkoon rukouksen kieli millainen tahansa, sanoja tai eleitä, koko ihminen kuitenkin aina rukoilee. Mutta kuvatesaan sitä, mistä rukous lähtee, Raamattu puhuu toisinaan sielusta tai hengestä, mutta useimmin kuitenkin – yli tuhat kertaa – sydäimestä. *Sydän* rukoilee. Jos se on kaukana Jumalasta, rukouksen ilmaisutapakin on turha.

2563. Sydän on se paikka, jossa olen ja jossa asun, (seemiläisen ja raamatullisen kielen mukaan paikka, johon ”vetäydyn”). Sydän on salainen keskuksemme, joka ei ole järjen eikä toisten ihmisten ulottuvilla. Vain Jumalan Henki tutkii ja tuntee sen. Se on ratkaisun paikka, kaikkien psyykkisten pyrkimystemme pohjalla. Se on totuuden paikka, jossa valitsemme elämän tai kuoleman. Se on kohtaamisen paikka, koska Jumalan kuvina me elämme suhteessa toisiin: sydän on liiton paikka. 368, 2699, 1696

2564. Kristillinen rukous on liittosuhde Jumalan ja ihmisen välillä Kristuksessa. Se on Jumalan toimintaa ja ihmisen toimintaa; se lähtee Pyhästä Hengestä ja meistä, kokonaan suuntautuneena kohti Isää Jumalaa ja yhteydessä ihmiseksi tulleen Jumalan Pojan inhimilliseen tahtoon.

RUKOUS YHTEYTENÄ

2565. Uudessa liitossa rukous on Jumalan lasten elävä suhde heidän loputtoman hyvään Isäänsä, hänen Poikaansa Jeesukseen Kristukseen ja Pyhään Henkeen. Jumalan valtakunnan armo on ”koko Pyhän Kolminaisuuden yhdistymistä koko ihmishenkeen”.⁸ Rukouselämä on siis sitä, että ihminen on jatkuvasti kolminkertaisesti pyhän Jumalan läsnäolossa ja hänen yhteydessään. Tämä elämänyhteys on aina mahdollista, koska meistä on kasteessa tullut *yhtä* Kristuksen kanssa.⁹ Rukous on *kristillistä* siinä määrin kuin se on yhteyttä Kristukseen ja kuin se laajenee käsittämään koko kirkon, joka on Kristuksen ruumis. Se on yhtä laajaa kuin Kristuksen rakkaus.¹⁰ 260, 792

⁸ pyhä Gregorios Nazianzalainen, *Oratio* 16, 9: PG 35, 945.

⁹ vrt. Room. 6:5.

¹⁰ vrt. Ef. 3:18–21.

ENSIMMÄINEN LUKU

ILMOITUS RUKOUKSESTA

KAIKKIA KOSKEVA KUTSU RUKOUKSEEN

2566. *Ihminen etsii Jumalaa.* Luomisessa Jumala kutsuu jokaisen olennon olemattomuudesta olemassaoloon. Ihminen on seppelöity ”kunnialla ja kirkkaudella”,¹ ja enkelien tavoin hän pystyy ymmärtämään, kuinka suuri on Herran nimi kaikkialla maailmassa.² Vielä senkin jälkeen, kun ihminen oli syntinsä tähden menettänyt jumalankaltaisuutensa, hän pysyy Luojansa kuvan mukaan luotuna. Hän kaipaa jatkuvasti Jumalaa, joka kutsuu hänet olemassaoloon. Kaikki uskonnot todistavat tästä kaipauksesta, joka on ihmisen olemuksen mukaista.³ 296, 355, 28

2567. *Jumala kutsuu ensiksi ihmistä.* Ihminen voi unohtaa Luojansa tai mennä piiloon hänen kasvojensa edestä, hän voi juosta epäjumaliensa perässä tai syyttää Jumalaa siitä, että tämä on hylännyt hänet; elävä ja tosi Jumala kutsuu kuitenkin väsymättä jokaista ihmistä salaperäiseen kohtaamiseen hänen kanssaan rukouksessa. Tämä uskollisen Jumalan rakkaudenteko on rukouksessa aina ensimmäinen; ihmisen osuus on aina vasta vastaus siihen. Sitä mukaa kuin Jumala ilmoittaa itsensä ihmiselle ja samalla myös ihmisen tälle itselleen, rukous näyttäytyy molemminpuolisena kutsuna, liiton draamana, joka sanoin ja teoin vetää ihmisen sydämen mukaansa. Tämä näkyy kautta koko pelastushistorian. 30, 142

Ensimmäinen artikkeli

VANHASSA LIITOSSA

2568. Rukouksen ilmoittaminen tapahtuu vanhassa liitossa syntiinlankeemuksen ja ihmisen ennalleen palauttamisen välisenä aikana eli siinä välissä, kun Jumala surullisena kutsuu ensin lapsiaan: ”Missä sinä olet? ... Mitä oletkaan tehnyt!” (1 Moos. 3:9,13), ja kun Jumalan maailmaan tuleva ainoa Poi-

¹ vrt. Ps. 8:6.

² vrt. Ps. 8:2.

³ vrt. Apt. 17:27.

ka vastaa: ”Olen tullut tekemään, täyttämään sinun tahtosi, Jumala” (Hepr. 10:7).⁴ Rukous liittyy näin ihmisten historiaan; se on Jumalan ja ihmisen välinen suhde historian tapahtumissa. 410, 1736, 2738

LUOMISTYÖ – RUKOUKSEN LÄHDE

2569. Rukous elää ensiksikin luomistyön realiteeteista. Ensimmäisen Mooseksen kirjan yhdeksän alkulukua kuvaavat suhdetta Jumalaan uhrina, Abelin laumastaan tuomana esikoislahjana,⁵ Jumalan nimen avuksihuutamisena Enoksen aikana⁶ ja Jumalan kanssa kuuliaisesti vaeltamisena.⁷ Myös Nooan uhri oli Jumalalle mieluinen, ja Jumala siunasi hänet ja hänen kauttaan koko luomakunnan,⁸ koska Nooan sydän oli vilpitön ja nuhteeton: hänkin ”vaelsi kuuliaisena Jumalan kanssa” (1 Moos. 6:9). Tällaista rukousta ovat eläneet lukuisat hurskaat kaikissa uskonnoissa. 288, 58

Jumala kutsuu horjumattomassa liitossaan kaikkien elävien olentojen kanssa yhä edelleen ihmisiä rukoilemaan häntä.⁹ Mutta aivan erityisellä tavalla rukous on ilmoitettu vanhassa liitossa isästämme Abrahamista lähtien. 59

JUMALAN LUPAUS JA USKON RUKOUS

2570. Heti kun Jumala kutsuu Abrahamin, tämä lähtee liikkeelle ”Herran käskyn mukaan” (1 Moos. 12:4): hänen sydämensä on kokonaan ”alistunut sanalle”, hän tottelee. Sydän, joka kuuntelee ja tekee ratkaisunsa Jumalan tahdon mukaan, on olennainen rukoukselle; sanat ovat toissijaisia. Abrahamin rukous ilmenee ensi sijassa tekoina: hän on hiljaisuuden mies, joka rakentaa alttarin Herralle jokaisessa pysähdyspaikassaan. Vasta myöhemmin hän pukee ensimmäisen kerran rukouksensa sanoiksi, kätketyn valituksen, joka muistuttaa Jumalaa hänen lupauksistaan, jotka eivät näytä käyvän toteen.¹⁰ Heti alussa näkyy siis eräs rukoukselle ominainen piirre: siinä koetellaan usko Jumalan uskollisuuteen. 145

2571. Koska patriarkka Abraham uskoi Jumalaa,¹¹ vaelsi hänen kanssaan ja hänen liitossaan,¹² hän on valmis ottamaan teltassaan vastaan salaperäisen vieraansa. Hänen ihailtava vieraanvaraisuutensa Mamressa ennakoi Jumalan lupaaman todellisen Pojan saapumista.¹³ Siitä lähtien, kun Jumala oli usko-

⁴ vrt. Hepr. 10:5–7.

⁵ vrt. 1 Moos. 4:4.

⁶ vrt. 1 Moos. 4:26.

⁷ vrt. 1 Moos. 5:24.

⁸ vrt. 1 Moos. 8:20–9:17.

⁹ vrt. 1 Moos. 9:8–16.

¹⁰ vrt. 1 Moos. 15:2–3.

¹¹ vrt. 1 Moos. 15:6.

¹² vrt. 1 Moos. 17:1–2.

¹³ vrt. 1 Moos. 18:1–15; Luuk. 1:26–38.

nut Abrahamille suunnitelmansa, Abrahamin sydän täyttyy hänen Herransa laupeudesta ihmisiä kohtaan ja hän uskaltaa rukoilla rohkean luottavaisesti heidän puolestaan.¹⁴ 494, 2635

2572. Kuin viimeisenä vaiheena Abrahamin uskon puhdistamisessa, hänen, ”joka oli saanut lupaukset” (Hepr. 11:17), vaaditaan, että hän uhraa sen pojan, jonka Jumala oli hänelle antanut. Hänen uskonsa ei horju. ”Jumala toimittaa kyllä itselleen karitsan polttouhriksi”, hän ajatteli (1 Moos. 22:8), sillä ”hän päätteli, että Jumala kykenee jopa herättämään kuolleen” (Hepr. 11:19). Näin Abrahamista, uskovien isästä, oli tullut Jumalan, Isän, kaltainen, sillä Jumala ei säästä omaa Poikaansaakaan, vaan antaa hänet meidän kaikkien puolesta.¹⁵ Rukous palauttaa ihmiselle jälleen jumalankaltaisuuden ja antaa hänen tulla osalliseksi Jumalan rakkauden voimasta, joka pelastaa monet.¹⁶ 603

2573. Jumala uudistaa lupauksensa Jaakobille, Israelin kahdentoista heimon kantaisälle.¹⁷ Ennen kuin Jaakob menee veljeään Esauta vastaan, hän joutuu painimaan koko pitkän yön salaperäisen miehen kanssa, joka kieltäytyy paljastamasta hänelle nimeään, mutta siunaa hänet, ennen kuin aamunkoitteessa lähtee hänen luotaan. Kirkon hengellinen traditio on nähnyt tässä kertomuksessa vertauskuvan rukouksesta uskon kamppailuna ja kestävyysvoittona.¹⁸ 162

MOOSES JA VÄLIMIEHEN RUKOUS

2574. Kun lupaus alkaa toteutua (pääsiäisessä, Egyptistä vapautumisessa, lain antamisessa ja liiton solmimisessa) Mooseksen rukous on vaikuttava kuva esirukouksesta, joka täyttyy ”ainoassa välittäjässä Jumalan ja ihmisten välillä, Kristuksessa Jeesuksessa” (1 Tim. 2:5). 62

2575. Tässäkin Jumala toimii ensimmäisenä. Hän kutsuu Moosesta palavasta orjantappurapensaasta.¹⁹ Tämä tapahtuma pysyy sekä juutalaisessa että kristillisessä hengellisessä traditiossa eräänä rukouksen perikuvana. Kun nimittäin ”Abrahamin, Isakin ja Jaakobin Jumala” kutsuu palvelijaansa Moosesta, hän tekee sen siksi, että hän on elävä Jumala, joka tahtoo ihmisen elämää. Hän ilmoittaa itsensä pelastaakseen ihmiset, mutta ei tehdäkseen sitä yksin tai heistä riippumatta. Siksi hän kutsuu Mooseksen lähettääkseen hänet ja tehdäkseen hänet osalliseksi omasta armahtavuudesta ja pelastustyöstään. Tässä lähettämisessä Jumala kuin anoo, ja Mooses vasta pitkän

¹⁴ vrt. 1 Moos. 18:16–33.

¹⁵ vrt. Room. 8:32.

¹⁶ vrt. Room. 4:16–21.

¹⁷ vrt. 1 Moos. 28:10–22.

¹⁸ vrt. 1 Moos. 32:25–31; Luuk. 18:1–8.

¹⁹ vrt. 2 Moos. 3:1–10.

keskustelun jälkeen taipuu pelastavan Jumalan tahtoon. Mutta tässä dialogissa, jossa Jumala kertoo suunnitelmansa, Mooses oppii rukoilemaan: hän väistelee ja esittää vastaväitteitä, mutta ennen kaikkea hän esittää kysymyksiä, ja vastauksena Mooseksen kysymykseen Herra uskoo hänelle sanoinlausumattoman nimensä, joka tulee ilmi kaikissa hänen suurissa teoissaan. 205

2576. ”Ja Herra puhui Moosekselle kasvoista kasvoihin, niin kuin ihminen puhuu ystävälleen” (2 Moos. 33:11). Mooseksen rukous on esimerkki kontemplatiivisesta rukouksesta, jonka avulla Jumalan palvelija pysyy uskollisena saamalleen tehtävälle. Mooses ”keskustelee” usein ja pitkään Herran kanssa. Hän nousee vuorelle kuullakseen Jumalaa ja esittääkseen hänelle pyyntönsä, ja astuu sitten alas kansan luokse toistaakseen sille Jumalansa sanat ja johtaakseen kansaa. ”Moosekselle, joka kaikessa on minun uskottuni ... hänelle puhun kasvoista kasvoihin, avoimesti” (vrt. 4 Moos. 12:7–8), sillä ”Mooses oli hyvin nöyrä mies, nöyrempi kuin kukaan muu ihminen maan päällä” (4 Moos. 12:3). 555

2577. Tällaisesta läheisyydestä uskollisen Jumalan kanssa, joka on hidas suuttumaan ja täynnä rakkautta,²⁰ Mooses ammentaa esirukoustensa voiman ja kestävyuden. Hän ei rukoile itsensä vaan sen kansan puolesta, jonka Jumala on hankkinut itselleen. Jo taistelussa amalekilaisia vastaan²¹ ja saadaksesen Mirjamin paranemaan²² Mooses kantaa esirukouksensa. Mutta ennen kaikkea kansan lankeemuksen jälkeen Mooses seisoo muurina (Ps. 106:23) Jumalan edessä pelastaakseen kansan.²³ Se mihin hänen rukouksensa vetoaa (esirukous on myös salaperäistä taistelua), tulee ohjaamaan sekä juutalaisen kansan että myös kirkon suurten rukoilijoiden rohkeata esirukousta: Jumala on rakkaus, siksi hän on myös oikeudenmukainen ja uskollinen. Hän ei voi olla ristiriidassa itsensä kanssa, hänen pitää muistaa ihmeellisiä tekojaan; pelissä on hänen kunniansa: hän ei voi hylätä tätä kansaa, joka kantaa hänen nimeään. 210, 2635, 214

DAVID JA KUNINKAAN RUKOUS

2578. Jumalan kansan rukous kehittyy Jumalan asumuksen, liiton arkun ja myöhemmin temppelin, varjossa. Papit ja profeetat kansan johtajina ovat sen ensimmäisiä rukouksen opettajia. Samuel-poikanen on varmasti oppinut äidiltään Hannalta, ”kuinka tulee käyttäytyä Herran edessä”,²⁴ ja pappi Eliltä, kuinka tulee kuunnella hänen sanojaan: ”Puhu, Herra, palvelijasi kuulee” (1 Sam. 3:9–10). Myöhemmin Samuel saa tuntea esirukouksen arvon ja taakan:

²⁰ vrt. 2 Moos. 34:6.

²¹ vrt. 2 Moos. 17:8–13.

²² vrt. 4 Moos. 12:13–14.

²³ vrt. 2 Moos. 32:1–34:9.

²⁴ vrt. 1 Sam. 1:9–18.

”Enkä minäkään voi tehdä sellaista syntiä Herraa vastaan, että lakkaisin rukoilemasta puolestanne. Minä opetan teille sen, mikä on hyvää ja oikein” (1 Sam. 12:23).

2579. Daavid on ”Jumalan sydämen mukainen” kuningas, paimen joka rukoilee kansansa puolesta ja sen nimissä. Hän alistuu Jumalan tahtoon, hän ylistää Jumalaa ja hän katuu syntiään – näin hänestä tulee kansalle rukouksen esikuva. Hän on Jumalan voitelema ja hänen rukouksensa on uskollista pitäytymistä Jumalan lupaukseen,²⁵ rakastavaa ja iloista luottamusta häneen, joka yksin on Kuningas ja Herra. Psalmeissa Daavid on ensimmäinen Pyhän Hengen innoittama juutalaisen ja kristillisen rukouksen todellinen profeetta. Kristuksen, todellisen Messiaan ja Daavidin pojan rukous ilmaisee ja toteuttaa tämän rukouksen olemuksen. 709, 436

2580. Daavidin poika Salomo rakentaa Jerusalemin temppelin, rukouksen huoneen, jonka Daavid jo oli aikonut rakentaa. Rukous temppelin vihkimisen juhlassa²⁶ nojaa Jumalan lupaukseen ja liittoon hänen kanssaan, hänen nimensä vaikuttavaan läsnäoloon hänen kansansa keskuudessa ja Egyptistä lähtöön liittyvien suurten tekojen muisteleamiseen. Kuningas kohottaa kätensä taivasta kohti ja anoo Herralta itselleen, koko kansalle ja tuleville sukupolville syntien anteeksisaamista ja kaikkea, mikä on joka päivä tarpeen, jotta kaikki kansat saavat tietää, että Herra on ainoa Jumala ja että hänen kansansa sydän kuuluu kokonaan hänelle. 583

ELIA, PROFEETAT JA SYDÄMEN KÄÄNTYMYS

2581. Temppelin tuli olla Jumalan kansalle paikka, jossa sitä kasvatettiin rukoukseen. Pyhiinvaellukset, juhlat, uhrit, iltauhri, suitsutus ja ”näkyleivät” olivat kaikki merkkejä korkean ja samalla hyvin lähellä olevan Jumalan pyhydestä ja kunniasta. Ne kutsuivat rukoukseen ja olivat teitä rukoukseen. Mutta uskonnollisten toimitusten ulkonainen suorittaminen johti kansan usein pelkkään ulkonaiseen jumalanpalvelukseen. Kansa tarvitsi kasvatusta uskoon ja sydämen kääntymykseen. Tämä oli profeettojen lähetystehtävä ennen maanpakolaisuutta ja myös sen jälkeen. 1150

2582. Elia on profeettojen isä, sitä kansaa, ”joka etsii Jumalaa, Jaakobin Jumalan kasvoja”.²⁷ Hänen nimensä – Elia merkitsee ”Herra on minun Jumalani” – ennakoi kansan samansisältöistä vastaahuutoa hänen rukoukseensa Karmelinvuorella.²⁸ Pyhä Jaakob viittaa tähän huutoon rohkaistakseen meitä rukoukseen: ”Vanhurskaan rukous on voimallinen ja saa paljon aikaan” (Jaak. 5:16).²⁹

²⁵ vrt. 2 Sam. 7:18–29.

²⁶ vrt. 1 Kun. 8:10–61.

²⁷ vrt. Ps. 24:6.

²⁸ vrt. 1 Kun. 18:39.

²⁹ vrt. Jaak. 5:16–18.

2583. Opittuaan piilopaikassaan Keritin purolla laupeuden Elia opettaa Sarpatin leskelle uskon Jumalan sanaan, ja vahvistaa tämän uskon voimakkaalla rukouksellaan: Jumala palauttaa henkiin lesken pojan.³⁰

Karmelinvuorella toimitetussa uhritoimituksessa, joka oli ratkaiseva koe Jumalan kansan uskolle, Jumalan tuli kuluttaa polttouhrin ”iltauhrin aikaan” Elian pyynnöstä. ”Vastaa minulle, Herra, vastaa minulle!” Näitä Elian sanoja idän kirkkojen liturgiat käyttävät edelleen eukaristian epikleesissä.³¹ 696 Kun Elia jälleen palaa autiomaahan, paikkaan jossa elävä ja tosi Jumala oli ilmoittanut itsensä kansalleen, hän kätkeytyy, niin kuin Mooses kerran, luolaan, kunnes Jumalan salaperäinen läsnäolo ”kulkee ohitse”.³² Jumala, jonka kasvoja ihmiset etsivät, paljastaa itsensä kuitenkin vasta kirkastusvuorella:³³ Ristiinnaulitun ja ylösnousseen Kristuksen kasvoissa ihmiset tunnistavat Jumalan kirkkauden.³⁴ 555

2584. Ollessaan ”yksin Jumalan kanssa” profeetat saavat valoa ja voimaa tehtävänsä varten. Heidän rukouksensa ei ole pakoa epäuskoisesta maailmasta, vaan Jumalan sanan kuuntelemista. Tämä rukous on monasti keskustelua tai valitusta, mutta aina se on esirukousta, joka odottaa ja valmistaa pelastavan Jumalan, historian Herran asioihin puuttumista.³⁵ 2709

PSALMIT, SEURAKUNNAN RUKOUS

2585. Daavidin ajan ja Messiaan tulon välisen ajan pyhissä kirjoissa on rukoustekstejä, jotka todistavat siitä, että rukous omasta ja toisten puolesta on saanut lisää syvyyttä.³⁶ Psalmi (hepr. ”ylistykset”) on koottu vähitellen viisiosaiseksi kokoelmaksi: Psalmi ovat Vanhan testamentin rukouksen mestariteos. 1093

2586. Psalmi ovat Jumalan yhteen kokoontuneen kansan rukouksen ravintoa ja ilmausta. Kansa kokoontui suurina juhlina Jerusalemiin ja jokaisena sapattina synagogiin. Tämä rukous on yhtaikaa henkilökohtaista ja yhteisöllistä: se koskee rukoilijoita itseään ja kaikkia ihmisiä. Se kohoo Pyhästä maasta ja diasporassa olevista seurakunnista, mutta sulkee piiriinsä koko luomakunnan. Se muistuttaa Jumalan pelastusteoista menneisyydessä ja ulottuu aina historian täyttymykseen saakka. Psalmien rukouksissa kansa palauttaa mieliin Jumalan lupaukset, jotka ovat jo täyttyneet, ja odottaa Messiaasta, joka toteuttaa ne lopullisesti. Psalmeilla on Kristuksessa rukoiltuina

³⁰ vrt. 1 Kun. 17:7–24.

³¹ vrt. 1 Kun. 18:20–39.

³² vrt. 1 Kun. 19:1–14; 2 Moos. 33:19–23.

³³ vrt. Luuk. 9:30–35.

³⁴ vrt. 2 Kor.46

³⁵ vrt. Aam. 7:2,5; Jes. 6:5,8,11; Jer. 1:6; 15:15–18; 20:7–18.

³⁶ vrt. Esra 9:6–15; Neh. 1:4–11; Joona 2:3–10; Tob. 3:11–16; Judit 9:2–14.

ja hänessä toteutuneina olennainen merkitys hänen kirkkonsa rukoukselle.³⁷
1177

2587. Psalttari on se kirja, jossa Jumalan sanasta tulee ihmisen rukousta. Muissa Vanhan testamentin kirjoissa ”sanat julistavat Jumalan tekoja”, jotka hän on tehnyt ihmisen hyväksi, ja ”valaisevat niihin sisältyvää salaisuutta”.³⁸ Psalmien kirjassa kirjoittajan sanat ilmoittavat Jumalan pelastustekoja lauluna Jumalan kunniaksi. Sama Pyhä Henki innoittaa sekä Jumalan toiminnan että ihmisen vastauksen. Kristus liittää ne yhteen. Hänessä psalmit opettavat meitä rukoilemaan lakkaamatta. 2641

2588. Psalmirukouksen moninaiset ilmaisumuodot saavat hahmon yhtä aikaa temppelein yhteisesti vietetyssä liturgiassa ja yksityisen ihmisen sydämessä. Ovatpa psalmit ylistys-, valitus- tai kiitoslauluja, henkilökohtaisia tai yhteisön esittämiä pyyntöjä, kuninkaan tai pyhiinvaeltavan kansan lauluja tai viisauden mietiskelyä, ne ovat kuin peili, joka heijastaa Jumalan suuria tekoja hänen kansansa historiassa ja ihmiselämän tilanteita, joita kirjoittaja on kokenut. Kun psalmi kertoo jostakin menneestä tapahtumasta, se tekee sen niin eleettömästi, että sen voi vilpittömästi rukoilla kuka tahansa kaikkina aikoina, olipa rukoilijan asema mikä tahansa.

2589. Psalmeissa tulee esiin tiettyjä toistuvia piirteitä: rukouksen yksinkertaisuus ja spontaanisuus ja rukoilijan Jumalaan kohdistuva kaipaus kaiken sen kautta ja sen kanssa, mikä Jumalan luomistyössä on hyvää. Yhteinen piirre on myös vaikea tilanne, jossa rukoilija on, kun hän rakkaudessaan Herraa kohtaan on vihollisten ja koettelemusten armoilla, ja odottaessaan, mitä uskollinen Jumala tulee tekemään, on varma hänen rakkaudestaan ja valmis taipumaan hänen tahtoonsa. Psalmirukouksen peruspiirre on ylistys, niinpä kokoelman nimi vastaa hyvin sitä, mitä se meille tarjoaa, ”ylistyslauluja”. Koska psalmit on koottu seurakunnan jumalanpalvelusta varten, kuulemme niiden kutsun rukoukseen ja laulamme vastauksena niiden sanoilla: ”Hallelu-Ja!”, ”Ylistäkää Herraa!”. 304

”Onko olemassa mitään parempaa kuin psalmi? Niinpä Daavid sanoo hyvin osuvasti: ’Ylistäkää Herraa, sillä psalmi on jotakin hyvää; tulkoon Jumalallemme suloinen, ihana ylistys!’ Ja se pitää paikkansa. Psalmihan on kansan lausuma ylistys, seurakunnan kokouksen kiitos Jumalalle, kaikkien vahvistama, yhteisesti lausuttu sana, kirkon ääni, kauniisti soiva uskontunnustus ...”³⁹

³⁷ vrt. *Hetkipalveluksen yleinen johdanto*, 100–109.

³⁸ Vatikaanin II kirkkokok., liturgiakonstituutio *Dei Verbum*, 2.

³⁹ pyhä Ambrosius, *Enarratio in psalmos*, 1, 9: PL 14, 968.

LYHYESTI

2590. ”Rukous on sielun nousemista Jumalan puoleen tai pyyntö saada Jumalalta soveliaita lahjoja.”⁴⁰
2591. Jumala kutsuu väsymättä jokaista ihmistä salaperäiseen kohtaamiseen kanssaan. Rukous kulkee läpi pelastushistorian Jumalan kutsuna ihmiselle ja ihmisen kutsuna Jumalalle.
2592. Abrahamin ja Jaakobin rukous ovat kuin uskon kamppailua, jota käydään luottaen Jumalan uskollisuuteen, varmana voitosta, joka on luvattu sille, joka kestää loppuun asti.
2593. Mooseksen rukous vastaa elävän Jumalan aloitteeseen kansansa pelastamiseksi. Se kuvaa jo ennalta ainoan välimiehen Jeesuksen Kristuksen esirukousta.
2594. Jumalan kansan rukous kehittyy Jumalan asuinsijan, nimittäin liiton arkun ja temppelin, vaikutuspiirissä kansan paimenten, varsinkin kuningas Daavidin ja profeettojen johdolla.
2595. Profeetat kutsuvat sydämen kääntymykseen, ja samalla kun he palavasti itse etsivät Jumalan kasvoja Elian tavoin, he kantavat esirukouksia kansan puolesta.
2596. Psalmit edustavat Vanhan testamentin rukouksen huippua. Ne tuovat esiin rukouksen kaksi toisistaan erottamatonta puolta, persoonallisen ja yhteisöllisen. Psalmit ulottuvat yli koko historian: ne muistelevat Jumalan lupauksia, jotka ovat jo toteutuneet, ja toivovat Messiaan tuloa.
2597. Koska psalmit rukoillaan Kristuksessa ja ne täyttyvät hänessä, ne kuuluvat olennaisesti ja pysyvästi kirkon rukoukseen. Ne sopivat kaikkina aikoina kaikille ihmisille, olipa heidän asemansa tai tilanteensa mikä tahansa.

⁴⁰ pyhä Johannes Damaskolainen, *De fide orthodoxa*, 3, 24: PG 94, 1089.

Toinen artikkeli

AJAN TÄYTTYESSÄ

2598. Rukouksen draama ilmoitetaan meille täydellisesti Sanassa, joka on tullut lihaksi ja asuu meidän keskellämme. Kristuksen rukouksen ymmärtäminen sellaisena kuin hänen todistajansa kuvaavat sen evankeliumissa, merkitsee sitä, että me lähestymme pyhää Herraa Jeesusta kuin palavaa pensasta. Ensin katsomme häntä itseään rukoilemassa, sitten kuuntelemme, miten hän opettaa meitä rukoilemaan, ja lopuksi opimme tietämään, kuinka hän täyttää meidän rukouksemme.

JEESUS RUKOILEE

2599. Jumalan Poika, josta oli tullut Neitsyen Poika, oppi rukoilemaan ihmisyydensä mukaisesti. Rukouslauseet hän oppi äidiltään, joka säilytti sydämessään Kaikkivaltiaan suuret teot ja mietiskeli niitä sydämessään.⁴¹ Jeesus oppii rukouksen niillä sanoilla ja niissä muodoissa, joilla hänen kansansa rukoilee Nasaretin synagogassa ja temppelissä. Mutta hänen rukouksensa virtaa salatummasta lähteestä, kuten hän antaa aavistaa ollessaan kaksitoistavuotias: ”Minun tulee olla Isäni asialla” (vrt. Luuk. 2:49). Tässä alkaa ilmoitus aikojen täyttymisen uudesta rukouksesta: *Pojan rukous*, jota Isä odotti lapsiltaan, toteutuu vihdoinkin ainoan Pojan ihmisyydessä, hänen rukoillessaan yhdessä ihmisten kanssa ja heidän puolestaan. 470–473, 584, 534

2600. Luukkaan evankeliumi korostaa Pyhän Hengen vaikutusta ja rukouksen merkitystä Jeesuksen toiminnassa. Jeesus rukoilee tehtävänsä ratkaisevien vaiheiden *edellä*: ennen kuin Isä todistaa hänestä, kun hänet kastetaan⁴² ja kun hän kirkastuu Kirkastusvuorella⁴³ ja ennen kuin hän kärsimisellään täyttää Isän rakastavan suunnitelman.⁴⁴ Jeesus rukoilee myös apostoliensa lähetystehtävän ratkaisevien vaiheiden edellä: ennen kuin hän valitsee ja kutsuu ne kaksitoista,⁴⁵ ennen kuin Pietari tunnustaa hänet ”Jumalan Messiaaksi”,⁴⁶ ja lopuksi hän rukoilee, ettei apostolien päämiehen usko horjuisi koetuksessa.⁴⁷ Herran rukoillessa ennen niitä pelastustekoja, jotka Isä antaa hänen tehtäväkseen, hänen inhimillinen tahtonsa antautuu nöyränä ja luottavaisena Isän rakastavalle tahdolle. 535, 554, 612, 858, 443

⁴¹ vrt. Luuk. 1:49; 2:19; 2:51.

⁴² vrt. Luuk. 3:21.

⁴³ vrt. Luuk. 9:28.

⁴⁴ vrt. Luuk. 22:41–44.

⁴⁵ vrt. Luuk. 6:12.

⁴⁶ vrt. Luuk. 9:18–20.

⁴⁷ vrt. Luuk. 22:32.

2601. ”Jeesus oli ollut eräässä paikassa rukoilemassa, ja kun hän oli lopettanut, eräs hänen opetuslapsistaan pyysi häneltä: ”Herra, opeta meitä rukoilemaan” (Luuk. 11:1). Eikö juuri nähdessään Mestarinsa rukoilevan Kristuksen opetuslapsessa synny palava halu rukoilla? Hän saa silloin opetusta rukouksen Opettajalta. *Katsellessaan hartaina* ja kuunnellessaan Poikaa lapset oppivat rukoilemaan Isää. 2765

2602. Jeesus vetäytyy usein, mieluummin yöllä, vuorelle *yksinäisyyteen* rukoilemaan.⁴⁸ Koska hän omaksui ihmisyyden itseensä ihmiseksitulossaan, hän *kantaa ihmisiä* rukouksessaan ja samalla uhraa heidät Isälle uhratessaan hänelle itsensä. Hän, Sana, joka ”tuli lihaksi”, osallistuu inhimillisessä rukouksessaan kaikkeen, mikä täyttää ”hänen veljiensä”⁴⁹ elämän; hän säälii heitä heidän heikkouksissaan vapauttaakseen heidät niistä.⁵⁰ Sitä varten Isä on lähettänyt hänet. Hänen sanansa ja tekonsa ovat ikään kuin hänen salassa tapahtuvan rukouksensa näkyvää ilmausta. 616

2603. Evankelistat ovat panneet talteen kaksi erityisen selkeää Kristuksen rukousta hänen toimintansa ajalta. Molemmat alkavat kiitoksella. Ensimmäisessä rukouksessa⁵¹ Jeesus tunnustaa Isää ja ylistää häntä siitä, että hän on salannut Jumalan valtakunnan salaisuudet viisailta, mutta ilmoittanut ne lapsenmielisille eli autuaaksijulistusten köyhille. Hänen riemuhuutonsa ”Näin sinä, Isä, olet hyväksi nähnyt!” ilmaisee hänen sydämensä syvyyden, hänen liittymisensä siihen, mitä Isä tahtoo, ja siinä kaikuu hänen äitinsä vastaus ”*tapahtukoon minulle*” hänen sikiämisensä hetkellä, ja se ennakoi hänen sanojaan Isälle hänen kärsimystiensä alkaessa. Jeesuksen rukous kokonaisuudessaan on tässä hänen ihmissydämensä rakastavassa liittymisessä ”Isän tahdon salaisuuteen”.⁵² 2637, 2546, 494

2604. Toisen rukouksen välittää meille pyhä Johannes,⁵³ kun hän kertoo Lasaruksen kuolleistaherättämisestä. Jälleen kiitosrukous edeltää varsinaista tapahtumaa: ”Isä, minä kiitän sinua siitä, että olet kuullut minua.” Se merkitsee, että Isä kuulee aina Jeesuksen pyynnöt. Ja Jeesus lisää heti: ”Minä kyllä tiesin, että sinä kuulet minua aina”, mikä merkitsee, että Jeesus puolestaan *rukoilee* jatkuvasti. Näin Jeesuksen rukous, jota kiitos kantaa, ilmoittaa meille, miten tulee rukoilla: Jo *ennen kuin* lahja on annettu, Jeesus yhdistyy häneen, joka antaa lahjan ja itsensä lahjoissaan. Lahjan antaja on arvokkaampi kuin lahja. Hän itse on ”aarre”, ja hänen luonaan on hänen Poikansa sydän. Lahja annetaan ”sen lisäksi”.⁵⁴ 478

⁴⁸ vrt. Mark. 1:35; 6:46; Luuk. 5:16.

⁴⁹ vrt. Hepr. 2:12.

⁵⁰ vrt. Hepr. 2:15; 4:15.

⁵¹ vrt. Matt. 11:25–27; Luuk. 10:21–23.

⁵² vrt. Ef. 1:9.

⁵³ vrt. Joh. 11:41–42

⁵⁴ vrt. Matt. 6:21,33.

Jeesuksen ”ylipapillisella” rukouksella⁵⁵ on ainutlaatuinen paikka pelastushistoriassa. Sitä tarkastellaan tämän rukousta käsittelevän jakson lopulla. Se avaa meille suuren ylipappimme aina ajankohtaisen rukouksen ja samalla se sisältää sen, mitä Jeesus opettaa meille Isällemme osoitetussa rukouksessa, jota käsitellään toisessa luvussa. 2746

2605. Kun hetki on tullut, jolloin Jeesus täyttää Isän rakkauden suunnitelman, hän antaa meidän aavistaa hänen Pojan-rukouksensa tutkimattoman syvyyden, ei ainoastaan, kun hän vapaaehtoisesti antautui kiinniottajien käsiin (”Isä ... älköön toteutuko minun tahtoni, vaan sinun”, Luuk. 22:42), vaan myös *hänen viimeisissä sanoissaan* ristillä, jossa rukouksesta ja antautumisesta tulee täysin yhtä: ”Isä, anna heille anteeksi. He eivät tiedä, mitä tekevät” (Luuk. 23:34); ”Totisesti: jo tänään olet minun kanssani paratiisissa” (Luuk. 23:43); ”Nainen, tämä on poikasi!” ... ”Tämä on äitisi!” (Joh. 19:26–27); ”Minun on jano” (Joh. 19:28); ”Jumalani, Jumalani, miksi hylkäsit minut?” (Mark. 15:34);⁵⁶ ”Se on täytetty” (Joh. 19:30); ”Isä, sinun käsiisi minä annan henkeni” (Luuk. 23:46), aina siihen asti, kun hän kovalla äänellä huutaen antaa henkensä.⁵⁷ 614

2606. Kaikki ihmiskunnan kaikkien aikojen kärsimykset synnin ja kuoleman orjuudessa, koko pelastushistorian kaikki pyyntörukoukset ja esirukoukset sisältyvät tähän lihaksitulleen Sanan huutoon. Isä ottaa ne kaikki vastaan ja täyttää ne tavalla, joka ylittää kaiken inhimillisen toivon: herättämällä Poikansa kuolleista. Näin täytyy ja huipentuu rukouksen draama luomis- ja pelastushistoriassa. Psalmien kirja antaa meille Kristuksessa tämän draaman avaimen. Sillä ylösnousemuksen ”tänä päivänä” Isä sanoo: ”Sinä olet minun poikani, tänä päivänä minä sinut synnytin. *Pyydä* minulta, niin *minä annan* kansat perinnöksesi, ja maan ääriin ulottuu sinun valtasi” (Ps. 2:7–8).⁵⁸ 403, 653, 2587

Heprealaiskirje ilmaisee dramaattisesti, millä tavalla Jeesuksen rukous tuottaa pelastavan voiton: ”Ihmiselämänsä päivinä Jeesus ääneen itkien rukoili ja huusi avukseen häntä, jolla oli valta pelastaa hänet kuolemasta, ja hänen uhrirukouksensa kuultiin, koska hän taipui Jumalan tahtoon. Vaikka hän oli Poika, hän joutui kärsimyksistä oppimaan, mitä on kuuliaisuus. Kun hän oli saavuttanut täydellisyyden, hänestä tuli iankaikkisen pelastuksen tuoja, kaikkien niiden pelastaja, jotka ovat hänelle kuuliaisina” (Hepr. 5:7–9).

JEESUS OPETTAA RUKOILEMAAN

2607. Kun Jeesus rukoilee, hän jo opettaa meitä rukoilemaan. Meidän rukouksemme parhain tie Jumalan luokse – uskon, toivon ja rakkauden tie – on Jeesuksen rukous Isälleen. Mutta evankeliumi tarjoaa meille sen lisäksi Jeesuksen erityisen opetuksen rukouksesta. Viisaana kasvattajana hän ottaa

⁵⁵ vrt. Joh. 17.

⁵⁶ vrt. Ps. 22:2.

⁵⁷ vrt. Mark. 15:37; Joh. 19:30.

⁵⁸ vrt. Apt. 13:33.

meidät oppilaikseen siellä, missä olemme, ja ohjaa meidät askel askeleelta Isää kohti. Puhuessaan kanssaan kulkeville ihmisjoukoille Jeesus lähtee siitä, mikä heille jo oli tuttua vanhan liiton rukouksesta, ja avaa heidän sydämensä sille, mikä tulevassa Valtakunnassa on uutta. Sitten hän ilmoittaa tämän uuden heille vertauksilla. Lopuksi hän puhuu avoimesti Isästä ja Pyhästä Hengestä opetuslapsilleen, jotka tulevat olemaan rukoukseen kasvattajia hänen kirkossaan. 520

2608. Jo *vuorisaarnassa* Jeesus panee painon *sydämen kääntymykselle*: Meidän tulee sopia veljemme kanssa, ennen kuin viemme uhrilahjan alttarille⁵⁹, meidän tulee rakastaa vihollisia ja rukoilla vainoojiamme puolesta⁶⁰, meidän tulee rukoilla ”Isää, joka on salassa” (Matt. 6:6) ja välttää tällöin kaikkea tyhjää hokemista,⁶¹ meidän tulee rukoillessamme antaa sydämes-tämme anteeksi,⁶² meidän tulee etsiä sydämen puhtautta ja Jumalan valtakuntaa.⁶³ Tämä lapsen kääntymys on kokonaan suuntautunut Isää kohti. 541, 1430

2609. Sydän, joka on tällä tavalla päättänyt kääntyä, oppii rukoilemaan *uskossa*. Usko on lapsenomaista kiinnittäytymistä Jumalaan yli sen, mitä tunnemme ja ymmärrämme. Tämä on mahdollista siksi, että Poika, jota Isä rakastaa, avaa meille pääsyn Isän luokse. Poika voi pyytää meitä ”etsimään” ja ”kolkuttamaan”, sillä hän itse on ovi ja tie.⁶⁴ 153, 1814

2610. Isää rukoillessaan Jeesus kiittää jo ennen kuin on saanut hänen lahjansa. Näin hän opettaa meitä toimimaan samalla *lapsen rohkeudella*: ”Mitä ikinä te rukouksessa pyydätte, uskokaa, että olette sen jo saaneet” (Mark. 11:24). Sellainen on rukouksen voima, sillä ”kaikki on mahdollista sille, joka uskoo” (Mark. 9:23) uskolla, joka ei ”epäile”.⁶⁵ Niin murheellinen kuin Jeesus onkin omaistensa ”uskon puutteesta” (Mark. 6:6) ja opetuslastensa ”vähästä uskosta”,⁶⁶ hän toisaalta on täynnä ihailua nähdessään roomalaisen sadanpäällikön⁶⁷ ja kanaanilaisen naisen ”suuren uskon”.⁶⁸ 165

2611. Uskon rukous ei ole sitä, että pelkästään sanomme ”Herra, Herra!”, vaan sitä, että sydän on valmis tekemään *Isän tahdon*.⁶⁹ Jeesus kutsuu ope-

⁵⁹ vrt. Matt. 5:23–24.

⁶⁰ vrt. Matt. 5:44–45.

⁶¹ vrt. Matt. 6:7.

⁶² vrt. Matt. 6:14–15.

⁶³ vrt. Matt. 6:21,25,33.

⁶⁴ vrt. Matt. 7:7–11,13–14.

⁶⁵ vrt. Matt. 21:21.

⁶⁶ vrt. Matt. 8:26.

⁶⁷ vrt. Matt. 8:10.

⁶⁸ vrt. Matt. 15:28.

⁶⁹ vrt. Matt. 7:21.

tuslapsiaan yhteistyöhön Jumalan suunnitelman toteutumiseksi ja kantaamaan tätä huolta rukouksessaan.⁷⁰ 2827

2612. Jeesuksessa ”Jumalan valtakunta on tullut aivan lähelle” (Mark. 1:15). Jeesus kutsuu kääntymykseen ja uskoon, mutta myös *valvomaan*. Rukouksessa opetuslapsi odottaa tarkkaavaisena häntä, joka on ja joka tulee, muistaen hänen ensimmäistä nöyrää tulemistaan ihmisyydessä ja odottaen hänen toista tulemistaan kunniaassa.⁷¹ Opetuslasten rukous Mestarin yhteydessä on kamppailua, jossa se, joka valvoo rukoillen, ei joudu kiusaukseen.⁷² 672, 2725

2613. Pyhä Luukas on välittänyt meille kolme rukousta koskevaa tärkeää *vertausta*: 546

Ensimmäisen aiheena on ystävä, joka ei lakkaa pyytämästä,⁷³ ja se kehottaa kestävään rukoukseen: ”Kolkuttakaa, niin teille avataan.” Sille, joka rukoilee näin, taivaallinen Isä antaa kaiken, mitä hän tarvitsee, ja ennen kaikkea Pyhän Hengen, johon sisältyvät kaikki lahjat.

Toinen vertaus kertoo vaivalloisesta leskestä⁷⁴ ja keskittyy toiseen rukouksen ominaisuuteen: ”on rukoiltava aina, lannistumatta”, uskon *kärsivällisyydessä*. ”Löytäneekö Ihmisen Poika kuitenkaan tullessaan uskoa maan päältä?”

Kolmas vertaus fariseuksesta ja publikaanista⁷⁵ koskee rukoilijan sydämen *nöyryyttä*. ”Jumala, ole minulle syntiselle armollinen!” Kirkko pitää tätä rukousta yhä omanaan: ”*Kyrie eleison!*” (*Herra, armahda!*) 2559

2614. Uskoessaan opetuslapsilleen Isälle osoitetun rukouksen salaisuuden Jeesus paljastaa heille, millaista heidän ja meidänkin rukouksemme tulee olla sitten, kun hän on palannut kirkastetussa ihmisyydessään Isän luokse. Tässä rukouksessa on uutta se, että rukoillaan *hänen nimessään*.⁷⁶ Usko Kristukseen johtaa opetuslapset tuntemaan Isän, sillä Jeesus on ”tie ja totuus ja elämä” (Joh. 14:6). Usko kantaa hedelmää rakkaudessa: meidän tulee säilyttää hänen sanansa ja hänen käskynsä; pysyä hänen kanssaan Isässä, joka Pojassaan rakastaa meitä niin, että hän pysyy meissä. Tässä uudessa liitossa varmuus rukouksemme kuulemisesta perustuu Jeesuksen rukoukseen.⁷⁷ 434

2615. Ja vielä enemmän: kun meidän rukouksemme on yhdistynyt Jeesuksen rukoukseen, Isä antaa meille ”toisen Puolustajan olemaan aina kanssamme, Totuuden Hengen” (Joh. 14:16–17). Tämä rukouksen uusi ulottuvuus käy ilmi Jeesuksen jäähyväispuheesta.⁷⁸ Kristillinen rukous Pyhässä Hen-

⁷⁰ vrt. Matt. 9:38; Luuk. 10:2; Joh. 4:34.

⁷¹ vrt. Mark. 13; Luuk. 21:34–36.

⁷² vrt. Luuk. 22:40,46.

⁷³ vrt. Luuk. 11:5–13.

⁷⁴ vrt. Luuk. 18:1–8.

⁷⁵ vrt. Luuk. 18:9–14.

⁷⁶ vrt. Joh. 14:13.

⁷⁷ vrt. Joh. 14:13–14.

⁷⁸ vrt. Joh. 14:23–26; 15:7,16; 16:13–15; 16:23–27.

gessä rukoiltuna on rakkauden yhteyttä Isän kanssa, ei vain Kristuksen kautta vaan myös *hänessä*: ”Tähän asti te ette ole pyytäneet mitään minun nimessäni. Pyytäkää, niin te saatte, ja teidän ilonne on täydellinen” (Joh. 16:24). 728

JEESUS KUULEE RUKOUKSEN

2616. Jeesus kuuli ja täytti *hänelle osoitetun* rukouksen jo maanpäällisen toimintansa aikana merkkien kautta, jotka jo ennakolta ilmoittavat hänen kuolemansa ja ylösnousemuksensa voiman: Jeesus täyttää uskon rukouksen, joka usein oli ilmaistu sanoin (spitaalisen,⁷⁹ Jairuksen,⁸⁰ kanaanilaisen naisen⁸¹ ja hyvän ryövärin⁸² pyynnöt), mutta myös sanattomat pyynnöt (halvaantunutta kantaneiden,⁸³ verenvuotoa sairastaneen naisen, joka koski hänen viittaansa⁸⁴ ja syntisen naisen kyyneleet ja voiteen⁸⁵). Sokeiden harras pyyntö: ”Armahda meitä, Daavidin Poika!” (Matt. 9:26); ”Jeesus, Daavidin Poika, armahda minua!” (Mark. 10:48) otettiin mukaan *Jeesuksen rukouksen* perinteeseen: ”Herra Jeesus Kristus, Jumalan Poika, armahda minua syntistä!” Parantaessaan sairaita tai antaessaan syntejä anteeksi Jeesus aina vastaa uskoen lausuttuun rukoukseen: ”Mene rauhaan; uskosi on parantanut sinut.” 548, 2667

Pyhä Augustinus kokoaa suurenmoisesti yhteen kolme Jeesuksen oman rukouksen ulottuvuutta: ”Pappinamme hän rukoilee meidän puolestamme, Päänämme hän rukoilee meissä; me rukoilemme häntä Jumalanamme. Huomatkaamme siis oma äänemme hänessä ja hänen äänensä meissä.”⁸⁶

NEITSYT MARIAN RUKOUS

2617. Marian rukous ilmoitetaan meille aikojen täyttymisen aamunkoitossa. Jo ennen Jumalan Pojan ihmiseksituloa ja ennen Pyhän Hengen vuodattamista hänen rukouksensa vaikuttaa ainutlaatuisesti mukana Jumalan armo päätöksessä, Kristuksen ihmiseksitulemisen ilmoittamisessa⁸⁷ ja kirkon, Kristuksen ruumiin, syntymisessä helluntaina.⁸⁸ Nöyrän palvelijan uskossa Jumalan lahja saa vastaanoton, jota hän oli odottanut aikojen alusta asti. Maria vastaa Kaikkivaltiaan ”armon täyttämänä” koko olemuksensa antautumisella: ”Minä olen Herran palvelijatar. Tapahtukoon minulle sanasi mukaan.”

⁷⁹ vrt. Mark. 1:40–41.

⁸⁰ vrt. Mark. 5:36.

⁸¹ vrt. Mark. 7:29.

⁸² vrt. Luuk. 23:39–43.

⁸³ vrt. Mark. 2:5.

⁸⁴ vrt. Mark. 5:28.

⁸⁵ vrt. Luuk. 7:37–38.

⁸⁶ pyhä Augustinus, *Enarratio in Psalmum*, 85, 1: PL 36, 1081; vrt. *Hetkipalveluksen yleinen johdanto*, 7.

⁸⁷ vrt. Luuk. 1:38.

⁸⁸ vrt. Apt. 1:14.

Tapahdukoon niin! (lat. fiat) on kristillinen rukous: kuulua kokonaan Jumalalle, koska hän kuuluu kokonaan meille. 148, 494, 490

2618. Evankeliumi näyttää meille, kuinka Maria rukoilee ja on esirukoilija uskossa: Kaanan häissä⁸⁹ Jeesuksen äiti pyytää Pojaltaan sitä, mitä tarvitaan hääateriaalla. Tämä ateria on merkki toisesta ateriasta, Karitsan häistä, Karitsan, joka antaa kirkon, morsiamensa, pyynnöstä ruumiinsa ja verensä. Ristin juurella, uuden liiton hetken koittaessa,⁹⁰ Marian rukous täytetään, sillä hän on ”Nainen”, uusi Eeva, ”kaikkien elävien todellinen Äiti”. 2674, 726

2619. Siksi Marian kiitosvirsi⁹¹ (latinaksi ”*Magnificat*”, Bysantin liturgiassa kreikaksi ”*Megalinarion*”) on yhtäaika Jumalanäidin ylistyslaulu ja kirkon, Siionin tyttären ja Jumalan uuden kansan, kiitoslaulu. Se on kiitoslaulu siitä armon runsaudesta, jota Jumala on jakanut pelastushistoriassa, ”köyhien” kiitoslaulu, niiden joiden toivo on saanut ylitsevuotavan täyttymyksen, kun esi-isillemme ”Abrahamille ja hänen siemenelleen” ikuisiksi ajoiksi annetut lupaukset ovat täyttyneet. 724

LYHYESTI

2620. Jeesuksen, Jumalan Pojan rukous on Uudessa testamentissa rukouksen täydellinen esikuva. Hän rukoilee usein yksinäisyydessä ja salassa, ja hänen rukouksensa on rakastavaa liittymistä Isän tahtoon aina ristille asti ja ehdotonta luottamusta siihen, että hänen rukouksensa tulee täytetyksi.
2621. Jeesus opettaa opetuslapsiaan rukoilemaan puhtain sydämin, elävässä ja kestävässä uskossa sekä lapsen rohkeudella. Hän kehottaa heitä valvomaan ja osoittamaan rukouksensa Jumalalle hänen nimesään. Jeesus Kristus itse kuulee rukoukset, jotka osoitetaan hänelle.
2622. Neitsyt Marian rukoukselle (suostumiselle ”Fiat” ja kiitosvirrelle ”*Magnificat*”) on tunnusmerkillistä, että hän antautuu uskossa Jumalalle koko olemuksellaan.

⁸⁹ vrt. Joh. 2:1–12.

⁹⁰ vrt. Joh. 19:25–27.

⁹¹ vrt. Luuk. 1:46–55.

Kolmas artikkeli

KIRKON AIKAKAUDELLA

2623. Helluntaipäivänä opetuslasten päälle vuodatettiin luvattu Pyhä Henki, kun ”he olivat kaikki yhdessä koolla” (Apt. 2:1) ja odottivat häntä ”kaikki yksimielisesti lakkaamatta rukoillen” (vrt. Apt. 1:14). Henki, joka opettaa kirkkoa ja muistuttaa sitä kaikesta, mitä Jeesus on sanonut,⁹² kasvattaa sitä myös elämään rukouksessa. 731

2624. Jerusalemin alkuseurakunta ”kuunteli ja noudatti uskollisesti apostolien opetusta. Uskovat elivät keskinäisessä yhteydessä, mursivat yhdessä leipää ja rukoilivat” (Apt. 2:42). Kuvaava järjestys kirkon rukoukselle on: rukous perustuu apostolien uskoon, rakkaus antaa sille uskottavuuden ja eukaristia ravitsee sitä. 1342

2625. Uskovat käyttävät ensiksi niitä rukouksia, joita he kuulevat ja lukevat Kirjoituksista, mutta he soveltavat ne kuitenkin omaan aikaansa. Tämä koskee ennen kaikkea psalmeja, sillä nehan ovat saaneet täyttymyksensä Kristuksessa.⁹³ Pyhä Henki, joka tällä tavalla muistuttaa rukoilevaa kirkkoa Kristuksesta, johtaa sen myös koko totuuteen ja innoittaa sitä luomaan uusia rukouksia ilmaisemaan Kristuksen tutkimatonta salaisuutta, joka tekee työtään kirkon elämässä, sakramenteissa ja lähetystehtävässä. Nämä uudet ilmaisutavat kehittyvät suurissa liturgisissa ja hengellisissä traditioissa. Ne *rukousmuodot*, jotka on annettu eteenpäin apostolien kanonisissa kirjoituksissa, pysyvät ohjeellisina kristilliselle rukoukselle. 1092, 1200

I Siunaaminen ja palvonta

2626. *Siunaaminen* kuvaa kristillisen rukouksen perusliikettä, liikettä Jumalan ja ihmisen välillä. Siunaamisessa Jumalan lahja ja ihmisen puolelta sen vastaanottaminen kutsuvat toisiaan ja liittyvät yhteen. Siunaava rukous on ihmisen vastausta Jumalan lahjaan. Koska Jumala on siunannut meitä, ihmissydän voi siunata eli ylistää siitä häntä, joka on kaiken siunauksen lähde. 1078

2627. Tällä liikkeellä on periaatteessa kaksi suuntaa: Toisaalta siunaus nousee Pyhän Hengen kantamana Kristuksen kautta Isän luokse, (me siunaten ylistämme häntä, koska hän on siunannut meitä),⁹⁴ toisaalta rukouksemme anoo Pyhän Hengen armoa, joka tulee Isältä Kristuksen kautta. Jumala siunaa meitä.⁹⁵ 1083

⁹² vrt. Joh.1 14:26.

⁹³ vrt. Luuk. 24:27,44.

⁹⁴ vrt. Ef. 1:3–14; 2 Kor. 1:3–7; 1 Piet. 1:3–9.

⁹⁵ vrt. 2 Kor. 13:13; Room. 15:5–6,13; Ef. 6:23–24.

2628. *Palvonta* on sellaisen ihmisen ensimmäinen suhtautumistapa, joka tajuaa olevansa luotu olento Luojansa edessä. Palvonta ylistää Herran suuruutta, hänen joka on luonut meidät,⁹⁶ ja Pelastajan kaikkivaltaa, Pelastajan joka päästää meidät pahasta. Palvonnassa henki heittäytyy maahan ”kunnian Kuninkaan” edessä⁹⁷ ja vaikenee kunnioittavassa hiljaisuudessa Jumalan edessä, joka ”aina on kaikkea suurempi”⁹⁸. Kolminkertaisesti pyhän ja yli kaiken rakastettavan Jumalan palvonta täyttää meidät nöyryydellä ja tekee rukouksistamme luottavia. 2096–2097, 2559

II Pyyntörukous

2629. Pyyntörukousta ilmaiseva sanasto Uudessa testamentissa on täynnä vivahduksia: pyytää, vaatia, anoa, huutaa avuksi, huutaa, huutaa kovalla äänellä, vieläpä ”kamppailla rukouksessa”.⁹⁹ Tavallisin ja vaistomaisin ilmaisu on kuitenkin ”pyytää”. Pyyntörukouksessa me ilmaisemme tietoisuutemme Jumala-suhteestamme. Olemme luotuja olentoja, sen tähden emme ole oman itsemme alkuperä, emme myöskään hallitse kohtaloamme emmekä ole lopullinen päämäärämme. Me olemme myös synnintekijöitä, jotka kristittyinä tiedämme, että me usein olemme kääntyneet pois Isästämme. Pyyntörukous on jo paluuta Jumalan luokse. 396

2630. Uudessa testamentissa ei juurikaan ole valitusrukouksia, joita Vanhassa testamentissa kohtaamme usein. Kristuksen ylösnousemuksesta lähtien kirkon rukousta kantaa toivo, vaikka me vielä elämme odotuksessa ja vaikka meidän tulee kääntyä joka päivä uudestaan. Kristillinen pyyntörukous nousee jostakin syvemmältä, syvyydestä, jota pyhä Paavali kutsuu *huokaamiseksi*: luomakunnan vaikeroimiseksi ”synnytystuskissa” (Room. 8:22), joka on meidänkin vaikerointiamme odottaessamme ruumiimme lunastusta, sillä pelastuksemme on vielä toivomme kohde (Room. 8:23–24); ja lopuksi Paavali kutsuu rukousta itse Pyhän Hengen sanattomiksi huokauksiksi, Hengen, joka tulee meidän avuksemme heikkoudeksamme, sillä me emme tiedä, kuinka meidän pitäisi rukoilla, niin kuin rukoilla tulee (Room. 8:26). 2090

2631. *Anteeksisäämisen pyytäminen* on pyyntörukouksen ensimmäinen vaihe. Sen näemme publikaanin rukouksessa: ”Jumala, ole minulle syntiselle armollinen!” (Luuk. 18:13). Se on myös kaiken vilpittömän ja puhtaan rukouksen edellytys. Luottavainen nöyryys asettaa meidät Isän ja hänen Poikansa Jeesuksen Kristuksen keskinäisen yhteyden ja samalla ihmisten keskinäisen yhteyden valoon,¹⁰⁰ jolloin ”saamme häneltä” kaiken sen, ”mitä pyydämme” (1 Joh. 3:22). Anteeksiannon pyytäminen on sekä eukaristian liturgian että kaiken henkilökohtaisen rukouksen edellytys. 2838

⁹⁶ vrt. Ps. 95:1–6.

⁹⁷ vrt. Ps. 24: 9–10.

⁹⁸ pyhä Augustinus, *Enarratio in Psalmum*, 62, 16: PL 36, 758.

⁹⁹ vrt. Room. 15:30; Kol. 4:12.

¹⁰⁰ vrt. 1 Joh. 1:7–2:2.

2632. Kristillisen pyyntörukouksen keskuksena on Jeesuksen opetuksen mukaan *Jumalan valtakunnan kaipaaminen ja etsiminen*.¹⁰¹ On olemassa pyyntöjen hierarkia: ensiksi pyydämme Jumalan valtakuntaa, sitten sitä, mikä on välttämätöntä sen vastaanottamiseen ja sen tulemisen edistämiseen. Tämä yhteistyö Kristuksen ja Pyhän Hengen lähetystehtävän edistämisessä, joka nyt on kirkon lähetystehtävä, on apostolisen yhteisön rukouksen kohde.¹⁰² Apostoleista erityiskutsumuksen saaneen pyhän Paavalin rukous opettaa meille, kuinka Jumalan huolenpidon kaikista paikalliskirkoista tulee elävöittää kristillistä rukousta.¹⁰³ Rukouksellaan jokainen kastettu tekee työtä Jumalan valtakunnan tulemiseksi. 2816, 1942, 2854

2633. Se joka tällä tavalla osallistuu Jumalan pelastavaan rakkauteen, ymmärtää, että *kaikki tarpeet* voivat olla pyyntörukouksen aiheena. Kristus, joka on omaksunut kaiken itseensä lunastaakseen kaiken, saa kunnian pyynnöistä, jotka me hänen nimessään kannamme Isälle.¹⁰⁴ Tässä luottamuksessa Jaakob¹⁰⁵ ja Paavali¹⁰⁶ kehottavat meitä rukoilemaan *kaikissa tilanteissa*. 2830

III Esirukous

2634. Esirukous on pyyntörukousta, joka muokkaa rukouksemme Jeesuksen rukouksen kaltaiseksi. Hän on ainoa esirukoilija Isän edessä kaikkien ihmisten, ja erityisesti syntisten puolesta.¹⁰⁷ ”Siksi hän pystyy lopullisesti pelastamaan ne, jotka lähestyvät Jumalaa hänen kauttaan. Hän elää ikuisesti rukoillakseen heidän puolestaan” (Hepr. 7:25). Pyhä Henki itse ”rukoilee meidän puolestamme” ja ”hänen esirukouksensa pyhien puolesta on Jumalan tahdon mukainen” (Room. 8:26–27). 432

2635. Esirukous, rukous toisten puolesta, on Abrahamin päivistä alkaen ollut ominaista jokaiselle Jumalan laupeuteen kiinni kasvaneelle sydämelle. Kirkon aikakaudella kristittyjen esirukous osallistuu Kristuksen esirukoukseen; se on ilmausta pyhien yhteydestä. Esirukouksessa se, joka rukoilee, ei etsi ”vain omaa etuaan vaan myös muiden parasta” (Fil. 2:4) – vieläpä hän rukoilee niiden puolesta, jotka tekevät hänelle pahaa.¹⁰⁸ 2571, 2577

2636. Ensimmäiset kristilliset yhteisöt ovat eläneet intensiivisesti tätä keskinäisen jakamisen muotoa.¹⁰⁹ Apostoli Paavali kutsuu nämä yhteisöt tällä tavalla osallistumaan omaan evankeliumin levittämisen palvelutehtävään-

¹⁰¹ vrt. Matt. 6:10,33; Luuk. 11:2,13.

¹⁰² vrt. Apt. 6:6; 13:3.

¹⁰³ vrt. Room. 10:1; Ef. 1:16–23; Fil. 1:9–11; Kol. 1:3–6; 4:3–4,12.

¹⁰⁴ vrt. Joh. 14:13.

¹⁰⁵ vrt. Jaak. 1:5–8.

¹⁰⁶ vrt. Ef. 5:20; Fil. 4:6–7; Kol. 3:16–17; 1 Tess. 5:17–18.

¹⁰⁷ vrt. Room. 8:34; 1 Joh. 2:1; 1 Tim. 2:5–8.

¹⁰⁸ vrt. *pyhä Stefanos*, joka Jeesuksen tavoini rukoili piinaajiensa puolesta: Apt. 7:60; Luuk. 23:28,34.

¹⁰⁹ vrt. Apt. 12:5; 20:36; 21:5; 2 Kor. 9:14.

sä,¹¹⁰ mutta hän myös rukoilee heidän puolestaan.¹¹¹ Kristittyjen esirukous ei tunne mitään rajoja: ”Kehotan ... pitämään esirukouksia ja kiittämään kaikkien ihmisten puolesta, kuninkaiden ja kaikkien vallanpitäjien puolesta” (1 Tim. 2:1–2), vainoojien puolesta¹¹² ja niiden ihmisten pelastumisen puolesta, jotka torjuvat evankeliumin.¹¹³ 1900, 1037

IV Kiitosrukous

2637. Kiitosrukous on tunnusomaista kirkolle, joka viettäessään eukaristiaa ilmaisee, mitä se itse on, ja samalla tulee yhä enemmän siksi, mitä se on. Sillä pelastustyöllään Kristus vapauttaa luomakunnan synnistä ja kuolemasta pyhittääkseen sen uudestaan ja johtaaakseen sen takaisin Isän luokse hänen kunniaukseen. Kristuksen ruumiin jäsenten kiitosrukous osallistuu heidän Päänsä kiitosrukoukseen. 224, 1328, 2603

2638. Jokaisesta tapahtumasta ja jokaisesta puutteesta voi tulla kiitosuhri, niin kuin ne voivat olla myös pyyntörukouksen aiheita. Pyhän Paavalin kirjeet alkavat ja päättyvät usein kiitoksella, joka aina liittyy Kristukseen: ”Kiittäkää joka tilanteessa, se on Jumalan tahto teihin nähden Kristuksessa Jeesuksessa” (vrt. 1 Tess. 5:18). ”Rukoilkaa hellittämättä, valvokaa rukoilten ja kiittäen” (Kol. 4:2).

V Ylistys

2639. Ylistys on se rukouksen muoto, joka välittömimmin tunnustaa, että Jumala on Jumala. Se laulaa hänelle hänen itsensä tähden. Se osoittaa hänelle kunniaa, ei vain sen tähden, mitä hän on tehnyt, vaan koska HÄN ON. Ylistysrukous osallistuu puhdassydämisille luvattuun autuuteen, niiden jotka rakastavat häntä uskossa jo ennen kuin he näkevät hänet kirkkaudessa. Ylistysrukouksen kautta Pyhä Henki yhdistyy meidän henkeemme todistamaan, että olemme Jumalan lapsia.¹¹⁴ Henki todistaa Jumalan ainoasta Pojasta, jossa meidät on otettu Jumalan lapsiksi ja jonka kautta me ylistämme Isää. Ylistys kokoaa yhdeksi muut rukouksen muodot ja vie ne hänen eteensä, joka on niiden lähde ja päämäärä: ”Meillä on vain yksi Jumala, Isä, josta kaikki on lähtöisin ja jota varten meidät on luotu” (vrt.1 Kor. 8:6). 213

2640. Pyhä Luukas puhuu evankeliumissaan usein hämmästyksestä ja ylistyksestä, jotka puhkesivat esiin Kristuksen ihmetekojen vuoksi. Hän palaa samaan asiaan korostaessaan Pyhän Hengen työtä apostolien toiminnassa: Jerusalemin seurakunnan syntymisessä¹¹⁵, Pie-

¹¹⁰ vrt. Ef. 6:18–20; Kol. 4:3–4; 1 Tess. 5:25.

¹¹¹ vrt. 2 Tess. 1:11; Kol. 1:3; Fil. 1:3–4.

¹¹² vrt. Room. 12:14.

¹¹³ vrt. Room. 10:1.

¹¹⁴ vrt. Room. 8:16.

¹¹⁵ vrt. Apt. 2:47.

tarin ja Johanneksen aikaansaamassa ramman parantamisessa,¹¹⁶ väkijoukon ylistyksessä tämän parannusihmeen tähden¹¹⁷ ja Pisidian pakanoiden ilossa, ”kun he iloitsivat ja ylistivät Herran sanaa” (Apt. 13:48).

2641. ”Veisatkaa yhdessä psalmeja, ylistysvirsiä ja hengellisiä lauluja, soittakaa ja laulakaa täydestä sydäimestä Herralle” (Ef. 5:19).¹¹⁸ Samoin kuin Pyhän Hengen innoittamat Uuden testamentin kirjoittajat, niin myös ensimmäiset kristilliset yhteisöt lukevat psalmien kirjaa uudella tavalla, ylistäen näillä psalmeilla Kristuksen salaisuutta. Pyhän Hengen uudistamina he itsekkin laativat hymnejä ja ylistyslauluja lähtökohtanaan se ainutlaatuinen tapahtuma, jonka Jumala on toteuttanut Pojassaan: hänen ihmiseksitulonsa, hänen kuolemansa, joka voitti kuoleman, hänen ylösnousemuksensa ja astumisensa taivaaseen Isän oikealle puolelle.¹¹⁹ Tästä pelastushistorian ”ihmeiden ihmeestä” kohoaa doksologia, ylistys Jumalalle.¹²⁰ 2587

2642. Ilmestyskirjaa, ilmoitusta ”siitä, mitä pian tapahtuu” (Ilm. 1:1), kantavat taivaallisen liturgian laulut¹²¹ ja ”todistajien” (marttyyrien)¹²² esirukoukset. Profeetat ja pyhät, kaikki, jotka on maan päällä surmattu Jeesuksesta todistamisen tähden,¹²³ suuresta ahdistuksesta tulevien valtava joukko, ovat menneet edellämme Valtakuntaan. He ylistävät laulaen sen kunniaa, joka valtaistuimella istuu, ja Karitsan kunniaa.¹²⁴ Heihin liittyneenä kirkkokin laulaa maan päällä näitä ylistyslauluja uskossa ja koettelemuksissa. Usko toivoo rukoillen ja esirukouksia kantaen vastoin kaikkea toivoa ja kiittää ”valkeuksien Isää”, jolta ”jokainen hyvä anti ja jokainen täydellinen lahja tulee”.¹²⁵ Näin usko on puhdasta ylistystä. 1137

2643. Eukaristia sisältää ja ilmaisee kaikki rukouksen muodot: se on Kristuksen koko ruumiin ”puhdas uhrilahja” ”hänen nimensä kunniaksi”;¹²⁶ se on sekä idän että lännen traditioiden mukaan *kiitosuhri* ennen kaikkia muita kiitosuhreja. 1330

LYHYESTI

2644. Pyhä Henki, joka opettaa kirkkoa ja muistuttaa sitä kaikesta, mitä Jeesus on sanonut, kasvattaa sitä elämään rukouksessa, herättäen uusia rukousilmaisuja pysyvissä rukouksen muodoissa: siunauksissa, pyynnöissä, esirukouksissa, kiitosrukouksissa ja ylistysrukouksissa.

2645. Koska Jumala siunaa ihmisen sydämen, ihminen voi puolestaan siunata ja ylistää Jumalaa, joka on kaiken siunauksen lähde.

¹¹⁶ vrt. Apt. 3:9.

¹¹⁷ vrt. Apt. 4:21.

¹¹⁸ vrt. Kol. 3:16.

¹¹⁹ vrt. Fil. 2:6–11; Kol. 1:15–20; Ef. 5:14; 1 Tim. 3:16; 6:15–16; 2 Tim. 2:11–13.

¹²⁰ vrt. Ef. 1:3–14; 3:20–21; Room. 16:25–27; Ef. 3:20–21; Juud. 24–25.

¹²¹ vrt. Ilm. 4:8–11; 5:9–14; 7:10–12.

¹²² vrt. Ilm. 6:9

¹²³ vrt. Ilm. 18:24.

¹²⁴ vrt. Ilm. 19:1–8.

¹²⁵ vrt. Jaak. 1:17.

¹²⁶ vrt. Mal. 1:11.

-
2646. Pyyntörukouksen aiheena on anteeksisaaminen ja Jumalan valtakunnan etsiminen samoin kuin jokainen todellinen tarve.
2647. Esirukous tarkoittaa pyyntörukousta jonkun toisen puolesta. Se ei tunne mitään rajoja, vaan ulottuu vihollisiinkin.
2648. Jokainen ilonaihe ja jokainen kärsimys, jokainen tapahtuma ja jokainen tarve voivat olla aiheena kiitosrukoukseen, jonka Kristuksen kiitosrukoukseen osallistuvana tulee täyttää koko elämä: ”Kiittäkää joka tilanteessa” (vrt. 1 Tess. 5:18).
2649. Ylistysrukous ei pyydä mitään itselle vaan suuntautuu yksin Jumalaan. Se ylistää häntä hänen itsensä vuoksi; se antaa kunnian hänelle, ei vain hänen tekojensa tähden, vaan koska HÄN ON.

TOINEN LUKU

RUKOUKSEN TRADITIO

2650. Rukous ei ole pelkkää sisäisen mielenliikkeen esiinpurkautumista, vaan sen joka haluaa rukoilla, täytyy tahtoa rukoilla. Ei riitä myöskään, että tietää, mitä Raamattu ilmoittaa rukouksesta. Rukoilemaan on opittava. Siksi uskon elävän edelleen välittämisen (pyhän tradition) kautta Pyhä Henki opettaa ”uskovassa ja rukoilevassa kirkossa”¹ Jumalan lapsille, kuinka rukoillaan. 75

2651. Kristillinen rukoustraditio on eräs niistä muodoista, joissa uskon traditio kehittyi. Se tapahtuu erityisesti sen uskon sisällön kontemplaation ja tutkimisen kautta, jossa uskovat säilyttävät sydämessään pelastushistorian tapahtumia ja sanoja ja tunkeutuvat yhä syvemmin hengelliseen todellisuuteen, jota he kokevat.² 94

Ensimmäinen artikkeli

RUKOUKSEN LÄHTEILLE

2652. Pyhä Henki on ”elävä vesi”, joka rukoilevassa sydämessä, ”kumpuaa ikuiseen elämään”.³ Hän opettaa meitä ottamaan tämän veden vastaan sen lähteellä: Kristuksessa. Kristillisessä elämässä on monia lähteitä, joilla Kristus odottaa meitä virvoittaakseen meitä Pyhällä Hengellä: 694

JUMALAN SANA

2653. Kirkko kehottaa painokkaasti ”kaikkia kristittyjä ... lukemaan ahkerasti pyhää Raamattua ja siten saavuttamaan ’ylen kalliin Jeesuksen Kristuksen tuntemisen’”. Heidän tulee muistaa, ”että Raamatun lukemisen on käytävä käsi kädessä rukouksen kanssa, jotta siitä tulisi vuoropuhelu Juma-

¹ vrt. Vatikaanin II kirkkokokous, konstituutio ilmoituksesta, *Dei Verbum*, 8.

² vrt. sama, 8.

³ vrt. Joh. 4:14.

lan ja ihmisen välillä, sillä ”häntä puhuttelemme, kun rukoilemme, ja häntä kuulemme, kun luemme Jumalan sanaa”.⁴ 133, 1100

2654. Tulkitessaan jaetta Matt. 7:7 hengellisen elämän isät kokoavat yhteen ne sydämen asennoitumiset, joita Jumalan sana on rukouksessa ruokkinut: ”Lukiessanne etsikää ja mietiskellessänne te löydätte; rukoillessanne kolkuttakaa ja kontemplaation kautta teille avataan.”⁵

KIRKON LITURGIA

2655. Kristuksen ja Pyhän Hengen tehtävänä kirkon sakramentaalisessa liturgiassa on julistaa, toteuttaa ja jakaa pelastuksen salaisuutta. Tämä tehtävä jatkuu rukoilijan sydämessä. Hengelliset isät vertaavat toisinaan sydäntä alttariin. Rukous sisäistää ja omaksuu itseensä liturgian sen aikana ja sen jälkeen. Silloinkin kun rukous tapahtuu ”salassa” (Matt. 6:6), se on aina *kirkon* rukousta ja yhteyttä Pyhään Kolminaisuuteen.⁶ 1073, 368

JUMALALLISET HYVEET 1812–1829

2656. Me astumme sisään rukoukseen samalla tavoin kuin astumme sisään liturgiaan: *uskon* ahtaan portin kautta. Kristuksen läsnäolon merkkien kautta me etsimme ja kaipaamme Herran kasvojen näkemistä ja haluamme kuulla hänen sanansa ja säilyttää sen.

2657. Pyhä Henki opettaa meitä viettämään liturgiaa Kristuksen paluuta odottaen; näin hän kasvattaa meitä rukoilemaan *toivossa*; mutta myös päinvastoin: kirkon rukous ja kristittyjen henkilökohtainen rukous vahvistavat meissä toivoa. Erityisesti psalmit, joiden kieli on konkreettista ja rikasta, opettavat meitä kiinnittämään toivomme Jumalaan: ”Hartaasti minä odotin Herraa, ja hän kumartui minun puoleeni ja kuuli huutoni” (Ps. 40:2). ”Toivon Jumala täyttäköön ilolla ja rauhalla teidät, jotka uskotte, niin että teillä Pyhän Hengen voimasta olisi runsas toivo” (Room. 15:13).

2658. ”Eikä toivo ole turha, sillä Jumala on vuodattanut *rakkautensa* meidän sydämiimme antamalla meille Pyhän Hengen” (Room. 5:5). Liturgisen elämän muovaama rukous ammentaa kaiken siitä rakkaudesta, jolla Jumala rakastaa meitä Kristuksessa ja antaa meidän vastata hänelle rakastamalla, niin kuin hän on meitä rakastanut. Rakkaus on rukouksen *varsinainen* lähde. Se joka siitä ammentaa, saavuttaa rukouksen huipun: 826

⁴ Vatikaanin II kirkkokokous, konstituutio ilmoituksesta, *Dei Verbum*, 25; vrt. pyhä Ambrosius, *De officiis ministrorum*, 1, 88: PL 16, 50.

⁵ vrt. Guigo II Cartusiensis, *Scala claustralium*, 2, 2: PL 184. Lainausta ei löydy kriittisestä laitoksesta.

⁶ *Hetkirukouksen yleinen johdanto*, 9.

”Minä rakastan sinua, Jumalani, ja ainoa kaipaukseni on rakastaa sinua elämäni viimeiseen hengenvetoon saakka. Rakastan sinua, oi loputtomasti rakastettava Jumalani. Haluaisin mieluummin kuolla sinua rakastaen kuin elää ilman rakkautta sinuun. Rakastan sinua, Herra, ja ainoa armo, jota sinulta pyydän, on se, että saisin rakastaa sinua ikuisesti ... Jumalani, kun kieleni ei voi joka silmänräpäys sanoa, että rakastan sinua, tahdon, että sydämeni toistaisi sen sinulle yhtä monta kertaa kuin vedän henkeä.”⁷

”TÄNÄ PÄIVÄNÄ”

2659. Me opimme rukoilemaan tiettyinä aikoina kuunnellessamme Herran sanaa ja osallistuessamme hänen pääsiäissalaisuuteensa, mutta hänen Henkensä tarjotaan meille jatkuvasti *jokaisen päivän* tapahtumien keskellä, jotta rukouksemme olisi elävä. Jeesuksen opetus Isälle osoitetusta rukouksesta seuraa samaa linjaa kuin hänen opetuksensa kaitselmuksesta:⁸ aika on Isän käsissä, me kohtaamme hänet tässä hetkessä, ei eilen eikä huomenna vaan tänään: ”Kuulkaa tänä päivänä, mitä hän sanoo: Älkää paaduttako sydäntänne” (Ps. 95:7–8). 1165, 2837, 305

2660. Rukoilla jokaisen päivän ja jokaisen hetken tapahtumissa on yksi niistä Jumalan valtakunnan salaisuuksista, jotka on ilmoitettu ”kaikkein pienimmille”, Kristuksen palvelijoille, autuaaksijulistusten köyhille. On hyvää ja oikein rukoilla, että oikeudenmukaisuuden ja rauhan valtakunta vaikuttaisi historian kulkuun, mutta yhtä tärkeää on vaikuttaa rukouksen avulla jokapäiväisiin vaatimattomiin tilanteisiin. Kaikki rukouksen muodot voivat olla sitä hapatetta, johon Herra vertaa Jumalan valtakuntaa.⁹ 2546, 2632

LYHYESTI

2661. Elävän edelleen välittämisen eli tradition kautta Pyhä Henki opettaa Jumalan lapsia rukoilemaan.
2662. Jumalan sana, kirkon liturgia ja uskon, toivon ja rakkauden jumalalliset hyveet ovat rukouksen lähteitä.

⁷ pyhä Jean Marie Vianney, *Oratio*: B. Nodet, Le Curé d’Ars.

⁸ vrt. Matt. 6:11,34.

⁹ vrt. Luuk. 13:20–21.

Toinen artikkeli**RUKOUKSEN TIE**

2663. Jokainen paikalliskirkko tarjoaa uskovilleen elävässä traditiossaan rukouksen kielen sanoja: lauluja, eleitä ja kuvia, jotka soveltuvat kuhunkin historialliseen, yhteiskunnalliseen ja kulttuuriseen ympäristöön. Opetusviran¹⁰ tulee arvioida näiden rukousteiden uskollisuus apostoliselle traditiolle, ja paimenten ja opettajien tulee aina selittää niiden tarkoitus suhteessa Jeesukseen Kristukseen. 1201

RUKOUS ISÄLLE

2664. Kristus on kristillisen rukouksen ainoa tie. Oli rukouksemme yhteisöllinen tai yksityinen, ääneen lausuttu tai äänetön, sillä ei ole pääsyä Isän luo muutoin kuin silloin, kun rukoilemme ”Jeesuksen nimessä”. Jeesuksen pyhä ihmisyys on se tie, jolla Pyhä Henki opettaa meitä rukoilemaan Jumalaa, Isäämme. 2780

RUKOUS JEESUKSELLE

2665. Kirkon rukous, jota Jumalan sana ja liturgian vietto ravitsevat, opettaa meitä rukoilemaan Herraamme Jeesusta. Vaikka rukous osoitetaankin ensi sijassa Isälle, kaikkiin liturgisiin traditioihin sisältyy rukousta, joka kääntyy Kristuksen puoleen. Eräät kirkon rukouksessa ajankohtaistuvat psalmit ja Uusi testamentti panevat huulillemme seuraavan Kristukselle osoitetun rukouksen ja piirtävät sen sydämiimme: Jumalan Poika, Jumalan sana, Herra, Vapahtajamme, Jumalan Karitsa, Kuninkaamme, rakastettu Poika, Neitsyen Poika, Hyvä Paimen, elämämme, valomme, toivomme, ylösnousemuksemme, ihmisten ystävä ... 451

2666. Mutta se nimi, joka sisältää kaiken, on se, minkä Jumalan Poika sai ihmiseksitulossaan: JEESUS. Jumalan nimeä ei voi lausua ihmishuulin,¹¹ mutta Jumalan Sana ilmoittaa sen meille ihmiseksitulossaan, ja nyt voimme huutaa sitä avuksemme: ”Jeesus”, ”JHWH pelastaa”.¹² Nimi Jeesus sisältää kaiken: Jumalan ja ihmisen ja luomisen ja lunastuksen koko järjestyksen. ”Jeesuksen” rukoileminen on hänen avuksihuutamistaan, hänen puhuttelemistaan meissä. Hänen nimensä on ainoa, joka sisältää Jumalan läsnäolon, jota tämä nimi myös tarkoittaa. Jeesus on ylösnoussut Herra, ja jokainen, joka huutaa avuksi hänen nimeään, ottaa vastaan Jumalan Pojan, joka on rakastanut häntä ja antanut itsensä hänen puolestaan.¹³ 432, 435

¹⁰ vrt. Vatikaanin II kirk.kok., konstituutio ilmoituksesta, *Dei Verbum*, 10.

¹¹ vrt. 2 Moos. 3:14; 33:19–23.

¹² vrt. Matt. 1:21.

¹³ vrt. Room. 10:13; Apt. 2:21; 3:15–16; Gal. 2:20.

2667. Tätä äärimmäisen yksinkertaista, uskosta nousevaa avuksihuutamista kehitettiin sekä idän että lännen rukouksen traditiossa monin tavoin. Tavallisin muoto, jonka Siinain, Syyrian ja Athosvuoren isät ovat välittäneet, on huuto: ”Herra Jeesus Kristus, Jumalan Poika, armahda meitä syntisiä!” Tämä rukous liittyy yhteen Filippiiläiskirjeen Kristus-hymnin (Fil. 2:6–11), publikaanin rukouksen ja sokeiden miesten pyynnön valosta.¹⁴ Sen kautta sydän viiritetty havaitsemaan ihmisten kurjuutta ja heidän Pelastajansa laupeutta. 2616

2668. Jeesuksen pyhän nimen avuksihuutaminen on yksinkertaisin tapa rukoilla lakkaamatta. Kun nöyrä, tarkkaavainen sydän toistaa usein tätä rukousta, se ei huku ”moniin sanoihin” (Matt. 6:7), vaan pysyy Sanassa ja kantaa hedelmää kestävyudessa.¹⁵ Sitä voi rukoilla ”joka aika”, sillä rukoileminen ei ole jokin tehtävä toisten rinnalla, vaan ainoa tehtävä: rakastaa Jumalaa, joka Kristuksessa Jeesuksessa elävöittää ja kirkastaa kaiken tekemisen. 435

2669. Rukouksessaan kirkko osoittaa kunnioitusta *Jeesuksen sydämelle*, samoin kuin se huutaa avuksi hänen pyhää nimeään. Kirkko palvoo ihmiseksi tullutta Sanaa ja hänen sydäntään, jonka hän rakkaudesta ihmisiin antoi lävistää syntiemme tähden. Kristillinen rukous seuraa mielellään Vapahtajaa *ristintiellä*. Ristintien asemat Pilatuksen palatsista Golgatalle ja hautaan asti seuraavat Jeesuksen tietä, kun hän lunasti maailman pyhällä ristillään. 478, 1674

”TULE, PYHÄ HENKI”

2670. ”Kukaan ei voi sanoa: ’Jeesus on Herra’, muuten kuin Pyhän Hengen vaikutuksesta” (1 Kor. 12:3). Joka kerran, kun alamme rukoilla Jeesusta, Pyhä Henki kutsuu meitä edeltävällä armollaan rukouksen tielle. Koska Henki opettaa meitä rukoilemaan palauttamalla mieleemme Kristuksen, miksi emme rukoilisi myös häntä itseään? Siispä kirkko kutsuu meitä joka päivä kääntymään rukouksissamme Pyhän Hengen puoleen, varsinkin alkamissamme tai päättäessämme jonkin tärkeän tehtävän. 683, 2001, 1310

”Ellei Henkeä saa palvoa, kuinka hän sitten jumalallistaisi minut kasteessa? Ja jos häntä tulee palvoa, eikö häntä silloin tule kunnioittaa erityisellä palvonnalla?”¹⁶

2671. Tradition opettama tapa pyytää saada Pyhä Henki on rukoilla Isää Kristuksen, Herramme kautta, että hän antaisi meille Hengen, Lohduttajan.¹⁷ Luvatussaan totuuden Hengen Jeesus korostaa, että on välttämätöntä pyytää Hengen saamista hänen nimessään. Mutta kaikkein yksinkertaisin ja suorin rukous: ”Tule, Pyhä Henki!” on samalla myös perinteellisin. Kaikki liturgiset traditiot kehittelevät sitä antifoneissaan ja hymneissään:

”Tule, Pyhä Henki, täytä uskoviesi sydämet ja sytytä niihin rakkautesi tuli!”¹⁹

¹⁴ vrt. Mark. 10:46–52; Luuk. 18:13.

¹⁵ vrt. Luuk. 8:15.

¹⁶ pyhä Gregorios Nazianzalainen, *Oratio* 31, 28: PG 36, 165.

¹⁷ vrt. Luuk. 11:13.

¹⁸ vrt. Joh. 14:17; 15:26; 16:13.

¹⁹ *Helluntain I vesperin Magnificatin antifoni*; vrt. *helluntaisekvenssi*.

”Taivaallinen Kuningas, Lohduttaja, totuuden Henki, joka paikassa oleva ja kaikki täyttävä, hyvyyden lähde ja elämän antaja, tule ja asu meissä ja puhdistamme meidät kaikesta synnin pahuudesta sekä pelasta, oi Hyvä, meidän sielumme.”²⁰

2672. Pyhä Henki, jonka voitelu täyttää koko olemuksemme, on kristillisen rukouksen sisäinen opettaja. Hän on rukouksen elävän tradition alkaja. Rukoustopoja on varmasti yhtä monta kuin rukoilevia ihmisiä, mutta kaikissa ja kaikkien kanssa vaikuttaa kuitenkin sama Henki. Pyhän Hengen yhteydessä kristillinen rukous on rukousta kirkossa. 695

YHDESSÄ PYHÄN JUMALANÄIDIN KANSSA

2673. Rukouksessa Pyhä Henki yhdistää meidät ainosyntyisen Pojan persoonaan hänen kirkastetussa ihmisyydessään. Sen kautta ja siinä rukoilemme Jumalan lapsina kirkossa yhdessä Jeesuksen Äidin kanssa.²¹ 689

2674. Siitä lähtien, kun Maria antoi uskossa myöntymyksensä enkelin ilmoittaessa Herran syntymän ja horjumatta pysyi siinä ristin juurella, hänen äitiytensä ulottuu edelleen hänen Poikansa veljiin ja sisariin, ”jotka yhä vaeltavat maan päällä vaarojen ja ahdistusten keskellä”.²² Jeesus, ainoa välittäjä, on meidän rukouksemme tie; Maria, hänen äitinsä ja meidän äitimme, heijastaa kaikessa häntä ja on pikemminkin sekä idän että lännen perinteisen kuvakielen mukaan ”tiennäyttävä” (Hodegetria) ja ”tienviitta” Kristuksen luokse. 494

2675. Kirkot ovat ottaneet lähtökohdaksi Marian ainutlaatuisen myötävaikutuksen Pyhän Hengen toimintaan ja kehittäneet rukousta pyhälle Jumalanäidille ja keskittäneet tämän rukouksen Kristuksen persoonaan, sellaisena kuin hän on nähtävissä salaisuuksissaan. Niissä lukuisissa hymneissä ja antifoneissa, jotka ilmaisevat tätä rukousta, vaihtelee tavallisesti kaksi liikesuuntaa: toinen ylistää Herraa niistä ”suurista teoista”, jotka hän on tehnyt nöyrälle palvelijattarelleen ja hänen kauttaan kaikille ihmisille;²³ toinen luovuttaa Jeesuksen äidin huomioon Jumalan lasten pyynnöt ja ylistyksen, koska hän nyt tuntee sen ihmisyyden, jonka kanssa Jumalan Poika hänessä kihlautui. 970, 512, 2619

2676. Nämä Marialle osoitetun rukouksen kaksi suuntaa saavat erityisen ilmauksen ”Ave Maria” -rukouksessa:

Terve, Maria, sananmukaisesti *Iloitse, Maria*. Enkeli Gabrielin tervehdys aloittaa ”Terve, Maria” -rukouksen. Jumala itse tervehtii Mariaa enkelinsä välityksellä. Meidän rukouk-

²⁰ *Helluntaivesperin tropari*: Bysanttilainen liturgia.

²¹ vrt. Apt. 1:14.

²² vrt. Vatikaanin II kirkkokonstitiutio *Lumen gentium*, 62.

²³ vrt. Luuk. 1:46–55.

semme rohkenee tervehtiä Mariaa samoin sanoin ja katsella häntä samalla katseella, jolla Jumala katsoi nöyrää palvelijaansa,²⁴ ja ottaa osaa iloon, jota Jumala tuntee hänestä.²⁵ 722

Armoitettu, Herra sinun kanssasi: Enkelin tervehdyksen molemmat osat valaisevat toisiaan. Maria on täynnä armoa, koska Herra on hänen kanssaan. Armo, joka hänet täyttää, on sen läsnäoloa, joka on kaiken armon lähde. ”Iloitse ... tytär Jerusalem ... Herra on sinun keskelläsi” (Sef. 3:14,17). Maria, jonka Herra itse on ottanut asunnokseen, on henkilöitynyt Siionin tytär, liiton arkku ja paikka, jossa Herran kirkkaus hallitsee. Hän on ”Jumalan telttamaja ihmisten keskellä” (Ilm. 21:3). ”Armoitettu” Maria on kokonaan antautunut hänelle, joka asettuu asumaan Mariaan ja jonka Maria on antava maailmalle. 490

Siunattu sinä naisten joukossa, ja siunattu kohtusi hedelmä, Jeesus. Enkelin tervehdyksen jälkeen me käytämme Elisabetin tervehdyksen sanoja. ”Pyhän Hengen täyttämänä” (Luuk. 1:41) Elisabet on ensimmäinen siinä pitkässä sukupolvien ketjussa, joka ylistää Mariaa autuaaksi:²⁶ ”Autuas sinä, joka uskoit!” (Luuk. 1:45). Maria on ”naisista siunatuin” (Luuk. 1:42), koska hän uskoi, että Herran sana toteutuu. Abraham on uskonsa kautta tullut siunaukseksi ”kaikille maailman kansoille” (Gen. 12:2–3). Uskonsa tähden Mariasta tuli uskovien äiti, jonka kautta kaikki kansat vastaanottavat hänet, joka on Jumalan varsinainen siunaus: ”Siunattu sinun kohtusi hedelmä, Jeesus”. 435, 146

2677. *Pyhä Maria, Jumalanäiti.* Elisabetin tavoin mekin hämmästyimme: ”Kuinka minä saan sen kunnian, että Herrani äiti tulee minun luokseni?” (Luuk. 1:43). Koska Maria antaa meille Poikansa Jeesuksen, hän, Jumalanäiti, on meidänkin äitimme. Voimme uskoa hänelle kaikki murheemme ja pyyntömme. Hän rukoilee meidän puolestamme, niin kuin hän on rukoillut omasta puolestaan: ”Tapahtukoon minulle sanasi mukaan” (Luuk. 1:38). Uskoessamme itsemme hänen rukouksensa varaan, jättäydymme hänen kanssaan Jumalan tahdon haltuun: ”Tapahtukoon sinun tahtosi!” 495

Rukoile meidän syntisten puolesta nyt ja kuolemamme hetkenä. Pyytäessämme Mariaa rukoilemaan puolestamme tunnustamme olevamme syntisparkoja ja käännyimme kokonaan pyhän ”laupeuden äidin” puoleen. Uskomme itsemme hänelle ”nyt”, tässä elämämme hetkessä. Ja luottamuksemme kasvaa niin, että uskomme hänelle myös ”kuolemamme hetken”. Olkoon hän silloin luonamme, niin kuin hän oli läsnä Poikansa kuollessa ristillä. Ottakoon hän meidät äitinämme vastaan rajan yli siirtyessämme²⁷ johdattaakseen meidät Poikansa Jeesuksen luokse paratiisiin. 1020

2678. Lännen keskiaikaisessa hurskaudessa syntyi ruusukkorukous hetkipalveluksen kansanomaiseksi korvaajaksi. Idässä Akathistos- ja Paraklesisis-litaniat ovat säilyttäneet enemmän bysanttilaisten kirkkojen kuorirukouksen muotoa, kun taas armenialainen, koptilainen ja syyrialainen traditio ovat antaneet etusijan Jumalanäidin hymneille ja kansanomaisille lauluille. Mutta Ave Mariassa, theotokioissa, pyhän Efraimin ja pyhän Gregorios Nareklaisen hymneissä rukouksen traditio on kuitenkin pysynyt pohjimmaltaan samana. 971, 1674

2679. Maria on täydellinen rukoilija ja kirkon kuva. Kun rukoilemme häntä, yhdyimme hänen kanssaan Isän suunnitelmaan lähettää Poikansa pelastamaan kaikki ihmiset. Samoin kuin se opetuslapsi, joka oli Jeesukselle rakas,

²⁴ vrt. Luuk. 1:48.

²⁵ vrt. Sef. 3:17.

²⁶ vrt. Luuk. 1:48.

²⁷ vrt. Joh. 19:27.

mekin otamme luoksemme Jeesuksen äidin, josta on tullut kaikkien elävien äiti.²⁸ Me voimme rukoilla hänen kanssaan ja pyytää apua häneltä. Marian rukous ikään kuin kannattelee kirkon rukousta; kirkko on yhdistynyt häneen toivossa.²⁹ 967, 972

LYHYESTI

2680. Rukous osoitetaan ennen kaikkea Isälle; samoin se kohdistuu myös Jeesukseen, erityisesti silloin, kun huudetaan avuksi hänen pyhää nimeään: ”Herra Jeesus Kristus, Jumalan Poika, armahda meitä syntisiä!”
2681. ”Kukaan ei voi sanoa: ’Jeesus on Herra’, muuten kuin Pyhän Hengen vaikutuksesta” (1 Kor. 12:3). Kirkko kutsuu meitä huutamaan avuksi Pyhää Henkeä, kristillisen rukouksen sisäistä opettajaa.
2682. Koska Neitsyt Maria on ainutlaatuisella tavalla myötävaikuttanut Pyhän Hengen toimintaan, kirkko rukoilee mielellään yhdessä hänen kanssaan, ylistääkseen hänen kanssaan niitä suuria tekoja, jotka Jumala on hänelle tehnyt, ja uskoakseen Marialle pyyntönsä ja ylistyksensä.

Kolmas artikkeli

RUKOUKSEEN OPASTAJIA

TODISTAJIEN PILVI

2683. Todistajat, jotka ovat menneet edellämme Jumalan valtakuntaan,³⁰ varsinkin kirkon tunnustamat pyhät, myötävaikuttavat rukouksen elävään eteenpäin välittämiseen esikuvallisella elämällään, jälkeenjääneillä kirjoituksillaan ja tämänhetkiselällä rukouksellaan. He katselevat Jumalaa, ylistävät häntä ja pitävät jatkuvasti huolta niistä, jotka ovat jääneet heidän jälkeensä maan päälle. Astuessaan ”Herransa iloon” heidät ”pantiin paljon haltijoiksi”.³¹ Puoltorukouksellaan he palvelevat parhaalla tavalla Jumalan suunnitelmaa. Me voimme ja meidän tuleekin pyytää heitä rukoilemaan itsemme ja koko maailman puolesta. 956

²⁸ vrt. Joh. 19:27.

²⁹ vrt. Vatikaanin II kirkkokok., kirkkokonstituutio *Lumen gentium*, 68–69.

³⁰ vrt. Hepr. 12:1.

³¹ vrt. Matt. 25:21.

2684. Kirkon historian kuluessa on pyhään yhteydessä kehittynyt erilaisia *spiritualiteetteja* (hengellisen elämän muotoja). Jonkun Jumalan ihmisiä kohtaan osoittaman rakkauden todistajan henkilökohtainen karisma on voitu joissakin tapauksissa siirtää eteenpäin, niin kuin Elian ”henki” Elisalle³² ja Johannes Kastajalle,³³ jotta oppilailla olisi sama henki.³⁴ Spiritualiteetti voi kasvaa erilaisista liturgisista ja teologisista suuntauksista. Se todistaa uskon juurtumisesta johonkin tiettyyn inhimilliseen ympäristöön ja sen historiaan. Erilaiset kristilliset spiritualiteetit ovat osallisia rukouksen elävästä traditiosta, ja ne ovat uskovien välttämättömiä opastajia. Spiritualiteettien suuri määrä heijastaa Pyhän Hengen puhdasta ja ainutlaatuista valoa. 917, 919, 1202

”Henki on todellakin pyhien aluetta, ja pyhimys on sovelias asuinpaikka Hengelle, koska pyhimys tarjoaa itsensä Jumalan asunnoksi ja häntä kutsutaan Hengen tempeliksi.”³⁵

RUKOUKSEN PALVELIJOITA

2685. *Kristillinen perhe* on rukouskasvatuksen ensimmäinen paikka. Avioliiton sakramentin perusteella perhe on ”kotikirkko”, jossa Jumalan lapset rukoilevat ”kirkkona” ja oppivat olemaan rukouksessa kestäviä. Perheen päivittäinen rukous on varsinkin pienille lapsille ensimmäinen todistus kirkon elävästä muistista, jota Pyhä Henki kärsivällisesti herättelee. 1657

2686. Myös *palveluvirkaan vihityt* ovat vastuussa siitä, että heidän veljensä ja sisarensa kasvatetaan rukoukseen. Heidät on vihitty Hyvän Paimenen palvelijoiksi opastamaan Jumalan kansaa rukouksen eläville lähteille: Jumalan sanaan, liturgiaan, jumalallisiin hyveisiin ja tunnistamaan Jumalan läsnäolo elämän konkreettisissa tilanteissa.³⁶ 1547

2687. Lukuisat *sääntökuntalaiset* ovat vihkineet koko elämänsä rukoukselle. Egyptin erämaaisien ajoista lähtien erakot, munkit ja nunnat ovat omistaneet elämänsä Jumalan ylistämiselle ja esirukoukselle hänen kansansa puolesta. Jumalalle vihitty elämä ei voi pysyä eikä levitä ilman rukousta; se on eräs kontemplaation ja kirkon hengellisen elämän elävistä lähteistä. 916

2688. Lasten, nuorten ja aikuisten *katekeesi* tähtää siihen, että Jumalan sanaa mietiskeltäisiin henkilökohtaisessa rukouksessa, koettaisiin liturgisessa rukouksessa ja että se sisäistyisi jatkuvasti ja kantaisi hedelmää uudessa elämässä. Katekeesi voi myös auttaa arvioimaan ja edistämään kansanhurskautta.³⁷ Tärkeimpien rukousten opetteleminen ulkoa tarjoaa välttämättömän

³² vrt. 2 Kun. 2:9.

³³ vrt. Luuk. 1:17.

³⁴ vrt. Vatikaanin II kirk.kok., dekreetti sääntökuntaelämästä, *Perfectae caritatis*, 2.

³⁵ pyhä Basileios Suuri, *Liber de Spiritu Sancto*, 26, 62: PG 32, 184.

³⁶ vrt. Vatikaanin II kirk.kok., dekreetti pappeudesta, *Presbyterorum ordinis*, 4–6.

³⁷ vrt. Johannes Paavali II, apostolinen kehotus *Catechesi tradendae*, 54.

tuen rukouselämälle, mutta on tärkeää ymmärtää nämä rukoukset ja päästä niihin sisälle.³⁸ 1674

2689. *Rukousryhmät* ja vieläpä ”rukouuskoulut” ovat nykyisin eräs merkki rukouksen uudistumisesta kirkossa ja samalla eräs voimanlähde tähän uudistumiseen, edellyttäen, että ne ammentavat kristillisen rukouksen autenttista lähteistä. Huoli yhteydestä on merkki todellisesta kirkon rukouksesta.

2690. Pyhä Henki antaa joillekin uskoville viisauden, uskon ja hengellisen ymmärryksen lahjan sen yhteisen hyvän tähden, jota rukous on (*hengellinen ohjaus*). Miehet ja naiset, joille näitä lahjoja on annettu, ovat rukouksen elävän tradition todellisia palvelijoita.

Siksi täydellisyyteen pyrkivän sielun tulee pyhän Ristin Johanneksen neuvon mukaan ”pitää hyvin tarkasti mielessään, kenen käsiin hän on itsensä luovuttanut; sillä sellainen kuin mestari on, sellainen on oppilaskin, ja sellainen kuin Isä, sellainen on lapsikin”. Sielun opastajan täytyy olla ”viisas ja ymmärtäväinen, mutta hänen tulee omata myös kokemusta ... Jos sielun opastajalta puuttuu kokemusta puhtaasti hengellisistä asioista, hän ei pysty ohjaamaan oikealla tavalla sellaista sielua, joka saa Jumalalta erityisiä armoja, eikä hän ymmärrä niitä lainkaan.”³⁹

SOPIVIA PAIKKOJA RUKOUKSELLE

2691. Kirkko, Jumalan asumus, on seurakunnan liturgisen rukouksen varsinainen paikka. Se on myös ensisijainen paikka palvoa Kristuksen todellista läsnäoloa pyhässä sakramentissa. Sopivan paikan valinnalla on oma vaikutuksensa rukouksen totuudellisuuteen. 1181, 2097, 1379

- Henkilökohtaista rukousta varten voi olla ”rukousnurkkaus”, jossa on Raamattu ja ikoneja; siellä voimme viipyä ”salassa” Isämme edessä.⁴⁰ Kristillisessä perheessä tällainen rukouspaikka edistää yhteistä rukousta .
- Siellä, missä on luostareita, näiden yhteisöjen kutsumus on edistää uskovien osallistumista hetkirukouksiin ja suoda tarvittava yksinäisyys syvälle henkilökohtaiselle rukoukselle.⁴¹ 1175
- Pyhiinvaellukset muistuttavat, että me olemme maan päällä matkalla taivasta kohti. Ne ovat perinteisesti rukouksen uudistumisen vahvoja aikoja. Niille pyhiinvaeltajille, jotka etsivät eläviä lähteitä, pyhäköt ovat erityisiä paikkoja elää kristillisiä rukouksia ”kirkkona”. 1674

LYHYESTI

2692. Pyhiinvaeltava kirkko liittyy rukouksessaan pyhimysten rukoukseen ja pyytää heidän esirukousta.

³⁸ vrt. Johannes Paavali II, apostolinen kehoitus *Catechesi tradendae*, 55.

³⁹ pyhä Ristin Johannes, *Llama de amor viva*, kolmas säkeistö.

⁴⁰ vrt. Matt. 6:6.

⁴¹ vrt. Vatikaanin II kirk.kok., dekreetti sääntökuntaelämästä, *Perfectae caritatis*, 7.

-
2693. Erilaiset kristilliset spiritualiteetit ovat osa rukouksen elävää traditiota ja erittäin arvokkaita opastajia hengelliseen elämään.
2694. Kristillinen perhe on ensimmäinen kasvattaja rukoukseen.
2695. Virkaan vihityt, Jumalalle vihitty elämä, katekeesi, rukousryhmät ja ”hengellinen ohjaus” tarjoavat kirkossa apua rukoilijoille.
2696. Sopivimpia paikkoja rukoukselle ovat henkilökohtaiset ja perheen rukousnurkkaukset, luostarit, pyhiinvaelluspyhäköt ja ennen kaikkea seurakunnan kirkko, joka on liturgisen rukouksen varsinainen paikka paikalliselle yhteisölle ja paras eukaristian palvonnan paikka.

KOLMAS LUKU

RUKOUSELÄMÄ

2697. Rukous on uuden sydämen elämää, jonka tulee elävöittää meitä joka hetki. Mutta meillä on taipumus unohtaa hänet, joka on koko elämämme ja meidän kaikkemme. Sen tähden hengellisen elämän isät korostavat Viidennessen Mooseksen kirjan ja profeettojen tradition mukaisesti rukousta ”Jumalan muistamisena”, ”sydämen muistin” alituisena herättäjänä. ”Jumalaa tulee muistaa useammin kuin vedämme henkeä”.¹ Mutta emme voi rukoilla ”lakkaamatta”, ellemmme rukoile tietoisesti tiettyinä aikoina. Nämä hetket ovat syvyydessään ja toistuvina kristillisen rukouksen kohokohtia. 1099

2698. Kirkon traditio tarjoaa uskoville säännöllisesti toistettavia rukouksia ravitsemaan heidän jatkuvaa rukoustaan. Jotkut niistä ovat päivittäisiä rukouksia, esimerkiksi aamu- ja iltarukoukset, ruokarukoukset ennen aterioita ja niiden jälkeen sekä hetkipalvelus. Sunnuntait, jotka keskittyvät eukaristian ympärille, pyhittyvät ennen muuta rukouksella. Koko liturginen vuosi ja sen suuret juhlat antavat kristittyjen rukouselämälle sen perusrhythmin. 1168, 1174, 2177

2699. Herra johdattaa kaikkia ihmisiä niitä teitä ja sillä tavalla, joka hänelle on mieleen. Jokainen uskova vastaa hänelle oman sydämensä päätöksin ja rukouksensa henkilökohtaisin ilmaisutavoin. Kristillinen traditio on kuitenkin säilyttänyt kolme rukouksen päämuotoa: ääneen lausuttu rukous, meditaatio ja kontemplaatio. Niiden yhteinen peruspiirre on sydämen keskittyminen. Tämä valvominen, joka säilyttää Jumalan sanan ja pysyy Jumalan läsnäolossa, tekee näistä kolmesta rukousmuodosta rukouksessa elämisen voimakkaita aikoja. 2563

¹ pyhä Gregorios Nazianzalainen, *Oratio* 27: PG 36, 16.

Ensimmäinen artikkeli

RUKOUSTAVAT

I Ääneen lausuttu rukous

2700. Jumala puhuu ihmiselle sanassaan. Oma rukouksemme saa muodon ajatuksissa tai sanoin lausutussa rukouksessa. Mutta tärkeintä on, että sydän on läsnä hänen luonaan, jolle me rukouksessa puhumme: ”Rukouksemme kuulluksi tuleminen ei riipu sanojen paljoudesta vaan sydämemme palavuudesta.”² 1176

2701. Ääneen lausuttu rukous kuuluu luovuttamattomasti kristilliseen elämään. Kristuksen äänetön rukous veti opetuslapsia puoleensa, mutta heidän Mestarinsa opettaa heille ääneen lausuttavan rukouksen: Isä meidän -rukouksen. Jeesus ei rukoillut ääneen vain synagogan liturgisia rukouksia, vaan evankeliumit osoittavat, että hän ryhtyi puhumaan myös ilmaistakseen henkilökohtaisen rukouksensa. Hänen rukouksensa ulottuvat Isän ylistävästä siunaamisesta³ aina Getsemanen kuolemantuskan täyttämiin rukouksiin.⁴ 2603, 612

2702. Tarve tehdä aistit osallisiksi sisäisestä rukouksesta on inhimillisen luontomme mukaista. Olemme ruumis ja sielu ja tunnemme tarpeen antaa tunteillemme ulospäin näkyvän ilmauksen. Meidän on rukoiltava koko olemuksellamme antaaksemme anomisellemme mahdollisimman paljon voimaa. 1146

2703. Tämä tarve on myös Jumalan tahdon mukainen. Jumala etsii niitä, jotka palvovat häntä hengessä ja totuudessa, ja siksi rukousta, joka kohoo elävänä sielun syvyyksistä. Mutta hän tahtoo rukoukselle myös ulkoisen ilmauksen, joka yhdistää sisäiseen rukoukseen ruumiinkin, koska tällainen rukous antaa hänelle sen täydellisen kunnian, joka hänelle kuuluu. 2097

2704. Koska ääneen lausuttu rukous on ulkoinen ja siinä mielessä täydellisesti inhimillinen, se on ensisijaisesti ihmisjoukkojen rukousta. Mutta sisäisinkään rukous ei voi lyödä laimin ääneen lausuttua rukousta. Rukous muuttuu sisäiseksi siinä määrin kuin tulemme tietoisiksi hänestä, ”jolle puhumme”.⁵ Silloin ääneen lausutusta rukouksesta tulee ensimmäinen muoto kontemplatiivista rukousta.

² pyhä Johannes Khryssostomos, *De Anna*, sermo 2, 2: PG 54, 646.

³ vrt. Matt. 11:25–26.

⁴ vrt. Mark. 14:36.

⁵ vrt. pyhä Jeesuksen Teresa, *Camino de perfección*, 26.

II Meditaatio eli mietiskelevä rukous

2705. Meditaatio eli mietiskelevä rukous on ennen kaikkea etsimistä. Ihmisen henki pyrkii ymmärtämään, miksi ja miten asiat ovat kristillisessä elämässä, voidakseen vastata siihen, mitä Herra vaatii, ja voidakseen liittyä siihen. Tähän tarvittava tarkkaavaisuus on vaikeasti ylläpidettävissä. Tavallisesti käytetään apuna jotakin kirjaa; ja kristillinen traditio tarjoaa niitä runsaasti: Raamattu, varsinkin evankeliumit, ikonit, kullekin päivälle ja kirkkovuoden ajalle valitut liturgiset tekstit, hengellisten isien kirjoitukset, koko hengellinen kirjallisuus, luomakunnan suuri kirja ja koko historia, varsinkin se sivu, jolle Jumalan ”tänä päivänä” on kirjoitettu. 158, 127

2706. Meditaatiossa luetun mietiskeleminen johtaa luetun soveltamiseen kohtaamalla se omassa itsessä. Siinä avataan elämän kirja, siinä siirrytään ajatuksista todellisuuteen. Ihmisen nöyryyden ja uskon määrän mukaisesti siinä havaitaan ne asiat ja ne sydämen liikeyhdysköt, jotka vaikuttavat hänessä, ja on mahdollista arvioida niitä. Valoon pääsemiseksi on ensin kohdattava totuus. ”Herra, mitä tahdot minun tekevän?”

2707. Meditaatioon on yhtä monta menetelmää kuin on hengellisiä opettajia. Kristityn tulee harjoittaa mietiskelyä säännöllisesti, ettei hän muistuttaisi kylväjävertauksen kolmea ensimmäistä maaperää.⁶ Mutta menetelmä on vain opas. Tärkeää on päästä Pyhän Hengen avulla eteenpäin rukouksen ainoalla tiellä, joka on Jeesus Kristus. 2690, 2664

2708. Mietiskelevä rukous käyttää hyväkseen ajattelua, mielikuvitusta, tunteiden liikkeitä ja kaipausta. Niiden osuus on välttämätön uskon vakaumusten syventymiseksi, sydämen kääntymisen edistämiseksi ja vahvistamaan tahtoa seuraamaan Kristusta. Kristillinen rukous ponnistelee ennen kaikkea mietiskelläkseen ”Kristuksen salaisuuksia”, niin kuin tapahtuu luettaessa hengellisiä isiä *lectio divina* -lukupalveluksessa tai rukoiltaessa ruusukkoa. Tällaisella mietiskelevällä rukouksella on suuri merkitys. Mutta kristillisen rukouksen on pyrittävä vielä pidemmälle: Herran Jeesuksen rakkauden tuntemiseen ja yhdistymiseen hänen kanssaan. 516, 2678

III Kontemplaatio eli sisäinen rukous

2709. Mitä on kontemplatiivinen eli sisäinen rukous? Pyhä Jeesuksen Teresa vastaa: ”Minun mielestäni sisäinen rukous ei ole mitään muuta kuin ystävien keskeistä kanssakäymistä, jossa puhumme usein aivan yksinämme sen kanssa, josta tiedämme, että hän rakastaa meitä.”⁷ 2562–2564

Kontemplatiivinen rukous etsii häntä, ”jota sieluni rakastaa” (Laul. 1.

⁶ vrt. Mark. 4:4–7,15–19.

⁷ pyhä Jeesuksen Teresa, *Libro de la vida*, 8.

1:7)⁸, Jeesusta, ja hänessä Isää. Etsimme häntä, koska hänen kaipaamisensa on aina hänen rakastamisensa alku. Etsimme häntä puhtaassa uskossa, siinä uskossa, joka synnyttää meidät hänessä ja saa meidät elämään hänessä. On mahdollista mietiskellä sisäisen rukouksen aikana, mutta rukoilijan katse suuntautuu kuitenkin jo Herraan.

2710. *Kontemplatiiviseen rukoukseen käytettävän ajan valitseminen ja rukouksen kesto* riippuvat tahdon päätöksestä, joka puolestaan paljastaa sydämen salaisuudet. Emme harjoita sisäistä rukousta, kun meillä on aikaa, vaan varaamme ajan sille, että olemme Herran kanssa, vakaasti päättäen, ettemme ota häneltä tätä aikaa pois, vaikka kohtaamiseen liittyisi koettelemuksia ja kuivuutta. Aina ei ole mahdollista harjoittaa mietiskelyä, mutta aina voi astua sisäiseen rukoukseen riippumatta olosuhteista, terveydentilasta, työstä tai tunnetiloista. Sydän on paikka, jossa etsimme ja kohtaamme uskon köyhyydessä Jumalan. 2726

2711. *Kontemplatiiviseen rukoukseen hiljentymistä* voidaan verrata eukaris-tisen liturgian aloittamiseen: Sydämen on ”koottava itsensä”, keskitettävä koko olemuksemme Pyhän Hengen vaikutuksen vastaanottamiseen, oltava jälleen Herran asunto, joka me olemmekin, herätettävä usko, jotta voimme astua Hänen läsnäoloonsa, joka odottaa meitä, pudottaa kaikki naamionne ja kääntää sydämemme Herran puoleen, joka rakastaa meitä, niin että voimme antaa hänelle itsemme puhdistuneena ja uudistuneena uhrina. 1348, 2100

2712. Kontemplatiivinen rukous on Jumalan lapsen rukousta, anteeksisaa-neen syntisen rukousta, syntisen joka on valmis ottamaan vastaan sen rakkauden, jolla häntä rakastetaan, ja haluaa vastata siihen entistä suuremmalla rakkaudella.⁹ Mutta hän tietää, että hänen vastarakkautensa on rakkautta, jonka Pyhä Henki vuodattaa hänen sydämeensä, sillä kaikki on Jumalasta lähtevää armoa. Sisäinen rukous on nöyrää ja köyhää antautumista Isän rakastavaan tahtoon yhä syvemmissä yhdistymisessä hänen rakkaaseen Poikaansa. 2822

2713. Näin kontemplatiivinen rukous on rukouksen salaisuuden yksinkertaisin ilmaus. Kontemplatiivinen rukous on *lahja* ja armo, joka voidaan ottaa vastaan vain nöyränä ja köyhänä. Kontemplatiivinen rukous on *liiton* suhde, jonka Jumala on asettanut syvälle olemuksemme perustaan.¹⁰ Kontemplatiivinen rukous on *yhteyttä*, jossa Pyhä Kolminaisuus muovaa ihmisen, Jumalan kuvan, Jumalan ”kaltaiseksi”. 2559

⁸ vrt. Laul. 1. 3:1–4.

⁹ vrt. Luuk. 7:36–50; 19:1–10.

¹⁰ vrt. Jer. 31:33.

2714. Kontemplatiivinen rukous on myös erityisen *voimakasta* rukouksen aikaa. Kontemplatiivisessa rukouksessa Isä ”vahvistaa ja voimistaa Hengellään meidän sisäistä ihmistämme, jotta Kristus asuisi uskon kautta sydämissämme” ja ”rakkaus olisi elämämme perustus ja kasvupohja”.¹¹

2715. Kontemplatiivinen rukous, on Jeesukseen kiinnittäytynyt uskon *katse*. ”Minä katselen häntä ja hän katselee minua”, sanoi eräs uskova talonpoika Arsin pyhälle kirkkoherralle rukouksestaan tabernaakkelin edessä.¹² Tämä huomion kiinnittäminen Jeesukseen on samalla luopumista ”minästä”. Hänen katseensa puhdistaa sydämen. Hänen kasvojensa valo valaisee sydämemme silmät ja opettaa meitä näkemään kaiken hänen totuutensa ja hänen kaikkiin ihmisiin kohdistuvan myötätuntonsa valossa. Kontemplaatio katsoo myös Kristuksen elämän salaisuuksiin ja oppii sillä tavalla ”Herran sisäistä tuntemista” rakastaakseen häntä enemmän ja seuratakseen häntä paremmin.¹³ 1380, 521

2716. Kontemplatiivinen rukous on Jumalan sanan *kuuntelemista*. Se on kaukana passiivisuudesta, tämä kuunteleminen on uskon kuuliaisuutta, palvelijan ehdotonta vastaanottavuutta ja lapsen rakastavaa kiintymystä. Tämä kuunteleminen on osallistumista palvelijaksi tulleen Pojan ”kyllä”-vastaukseen ja Herran nöyrän palvelijattaren ”tapahtukoon”-sanaan. 494

2717. Kontemplatiivinen rukous on *hiljaisuutta*, joka on ”tulevan maailman symboli”¹⁴ ja ”vaikenevaa rakkautta”¹⁵. Sanat eivät ole sisäisessä rukouksessa pitkiä puheita, vaan ne ovat kuin sytykkeitä, jotka ruokkivat rakkauden liekkiä. Tässä hiljaisuudessa, joka on ”ulkonaiselle ihmiselle” sietämätön, Isä puhuu meille ihmiseksitulleen, kärsineen, kuolleen ja ylösnousseen Sanaan, ja tässä hiljaisuudessa lapseuden Henki tekee meidät osalliksi Jeesuksen omasta rukouksesta. 533, 498

2718. Kontemplatiivinen rukous on yhdistymistä Kristuksen rukoukseen, siinä määrin kuin se tekee meidät osallisiksi hänen salaisuudestaan. Kirkko viettää Kristuksen salaisuutta eukaristiassa, ja Pyhä Henki tekee siitä elävän todellisuuden kontemplatiivisessa rukouksessa, jotta sen vaikutus tulisi näkyväksi toimivassa rakkaudessa.

2719. Kontemplatiivinen rukous on rakkauden yhteyttä, joka tuo elämää monille, siinä määrin kuin se suostuu pysymään uskon yössä. Ylösnousemuksen pääsiäisyöhön saavutaan kuolemantuskan ja haudan yön kautta. Nämä ovat Jeesuksen hetken kolme huipentumaa, jotka hänen Henkensä (ei

¹¹ vrt. Ef. 3:16–17.

¹² vrt. F. Trochu, *Le Curé d’Ars Saint Jean-Marie Vianney*, s. 223–224.

¹³ vrt. pyhä Ignatius de Loyola, *Hengellisiä harjoituksia*, 104.

¹⁴ pyhä Isaac Ninivensis, *Tractatus mystici*, 66.

¹⁵ pyhä Ristin Johannes, *Carta*, 6.

hänen ihmisyytensä, joka on ”heikko”) saa meidät elämään kontemplatiivisessa rukouksessa. Rukoilijan täytyy suostua ”valvomaan edes yhden hetken hänen kanssaan”.¹⁶ 165, 2730

LYHYESTI

2720. Kirkko kutsuu uskovia säännölliseen rukoukseen: päivittäisiin rukouksiin, hetkipalvelukseen, sunnuntaiden eukaristian viettoon ja kirkkovuoden juhliin.
2721. Kristilliseen traditioon sisältyy kolme merkittävää rukousmuotoa: ääneen lausuttu rukous, meditaatio ja kontemplaatio. Niille yhteistä on sydämen keskittyminen.
2722. Ääneen lausuttu rukous, joka perustuu ruumiin ja sielun ykseyteen ihmislunnonossa, liittyy ruumiin sydämen rukoukseen Jeesuksen esimerkin mukaan: hän rukoili Isää ja opetti opetuslapsilleen Isä meidän -rukouksen.
2723. Mietiskelevä rukous, meditaatio, on rukoilevaa etsimistä. Siihen sisältyvät ajattelu, mielikuvitus, tunteiden liikkeet ja kaipaus. Sen tavoitteena on, että meditaation kohde uskossa tarkasteltuna saatetaan yhteyteen elämämme realiteettien kanssa.
2724. Sisäinen rukous, kontemplaatio, on rukouksen salaisuuden yksinkertainen ilmaus. Se on uskossa katseen kiinnittämistä Jeesukseen, Jumalan sanan kuuntelemista ja rakkautta hiljaisuudessa. Se liittyy rukouksemme Kristuksen rukoukseen siinä määrin kuin se tekee meidät osallisiksi hänen salaisuudestaan.

Toinen artikkeli

RUKOUKSEN TAISTELU

2725. Rukous on armon lahja ja meidän puoleltamme päättäväinen vastaus siihen. Se vaatii aina ponnistelua. Vanhan liiton suuret rukoilijat Kristusta edeltävältä ajalta, samoin Jumalanäiti ja pyhimykset opettavat meille yhdessä Kristuksen kanssa, että rukous merkitsee taistelua. Ketä vastaan? Itsemme ja Kiusaajan ansoja vastaan, hänen joka tekee kaikkensa kääntääkseen ihmisen pois rukouksesta ja elämästä Jumalan yhteydessä. Me rukoilemme niin kuin elämme, koska me elämme niin kuin rukoilemme. Se, joka ei ole

¹⁶ vrt. Matt. 26:40.

joka hetki halukas toimimaan Kristuksen Hengessä, ei voi myöskään säännöllisesti rukoilla hänen nimessään. Kristityn ”hengellistä taistelua” uudessa elämässä ei voi erottaa rukouksen taistelusta. 2612, 409, 2015

I Rukoukseen kohdistuvat vastaväitteet

2726. Rukouksen taistelussa joudumme ottamaan kantaa *rukousta koskeviin vääriin käsityksiin*, joita kohtaamme itsessämme ja ympäristössämme. Monet pitävät rukousta pelkkänä psykologisena tapahtumana, toiset ponnisteluna itsensä kokoamiseen sisäisen tyhjentyneen saavuttamiseksi. Toiset taas samaistavat rukouksen rituaalisiin toimintoihin ja sanoihin. Monet kristityt pitävät huomaamattaan rukousta askarteluna, jolla ei ole mitään tekemistä arkipäivän toimien kanssa: heillä ei ole aikaa siihen. Ja ne, jotka etsivät rukouksessa Jumalaa, menettävät nopeasti halunsa rukoilla, koska he eivät tiedä, että rukous ei tule pelkästään heistä itsestään vaan myös Pyhästä Hengestä. 2710

2727. Me joudumme kohtaamaan myös ”tämän maailman” *ajatustavat*. Ne tunkeutuvat meihinkin, ellemme ole varuillamme; esimerkkinä käsitys, että vain se on totta, mikä voidaan todistaa oikeaksi järjellä ja tieteen menetelmillä. Siihen voidaan vastata muistuttamalla, että rukoileminen on mysteeri, joka ylittää tietoisensa ja tiedostamattoman. Toisen käsityksen mukaan vain tuotanto ja voitto ovat arvokkaita ja rukous näin ollen hyödyttömiä, koska se on tuottamatonta toimintaa. Joidenkin mielipiteiden mukaan toden, hyvän ja kauniin kriteerijä ovat aistillisuus ja mukavuus. Siihen voidaan vastata, että rukous on ”rakkautta kauneuteen” (filokalia), elävän ja toden Jumalan kirkkauden valtaan joutumista. Rukousta pidetään myös pakona maailmasta, vastareaktionä liialliselle aktiivisuudelle. Kristillinen rukous ei ole kuitenkaan historian ulkopuolelle astumista eikä pesäeron tekemistä elämän arjen kanssa. 37, 2500

2728. Lopuksi meidän taistelumme tulee kohdata se, mitä kutsumme *rukouksemme epäonnistumiseksi*, lannistumiseksi omien kuivien kausiemme tähden, suruksi kyvyttömyydestämme antaa kaikki Herralle, sillä meillä on ”paljon omaisuutta”,¹⁷ pettymykseksi siitä, etteivät rukouksemme täyty sillä lailla kuin haluaisimme, ylpeytemme haavoittumiseksi ja kovettumiseksi, kun muistamme arvottomuutemme synnintekijöinä, yliherkkyydeksi sen edessä, että rukous on ilmaista lahjaa, ja niin edelleen. Lopputulos on aina sama: miksi ollenkaan rukoilla? Näiden esteiden voittamiseksi on taisteltava nöyryyden, luottamuksen ja kestävyuden saavuttamiseksi.

¹⁷ vrt. Mark. 10:22.

II Sydämen nöyrä valvominen

RUKOUKSEN VAIKEUKSIEN EDESSÄ

2729. Yleinen rukouksessamme esiintyvä vaikeus on *keskittymisen puute*. Se voi koskea sanoja ja niiden merkityksiä, kun rukoilemme ääneen; se voi myös koskea syvällisemmällä tavalla häntä, jolle osoitamme rukouksemme ääneen lausutussa (liturgisessa tai yksityisessä) rukouksessa, meditaatiossa tai kontemplatiivisessa rukouksessa. Yritys karkottaa keskittymättömyyden syytä vie helposti niiden ansoihin, silloin kun riittäisi palata omaan sydämeemme. Keskittymättömyys paljastaa meille, mihin olemme sidoksissa. Siitä Herran edessä nöyrästi tietoisesti tulemisen tulee herättää ensisijainen rakkautemme häntä kohtaan ja saada meidät päättäväisesti uhraamaan sydämemme hänelle, jotta hän puhdistaisi sen. Tässä joudumme taistelemaan ja valitsemaan, ketä Herraa tahdomme palvella.¹⁸ 2711

2730. Myönteisesti ajatellen taistelu omistus- ja vallanhaluista minäämme vastaan merkitsee *valvomista*, sydämen raittiutta. Jeesuksen painottama valvominen kohdistuu aina häneen itseensä, hänen tulemiseensa viimeisenä päivänä ja jokaisena päivänä: ”Tänä päivänä.” Ylkä tulee keskellä yötä; valo, jota ei saa päästää sammumaan, on uskon valo: ”Sydämeni muistaa sinun sanasi: ’Etsikää minun kasvojani’” (Ps. 27:8). 2659

2731. Toinen vaikeus varsinkin niille, jotka vilpittömästi tahtovat rukoilla, on *kuivuus*. Se on osa sisäistä rukousta; sydän on riistetty paljaaksi ajatuksesta, muistoista ja tunteista, hengellisistäkin. Silloin on puhtaan uskon hetki, uskon joka pysyy uskollisena Jeesuksen kanssa kuolemantuskassa ja haudassa. ”Kun vehnänjyvä kuolee, se kantaa paljon hedelmää” (vrt. Joh. 12:24). Jos kuivuus johtuu juurien puutteesta, kun sana on pudonnut kalliolle eikä voi sen tähden työntää juurta, taistelu koskee ihmisen kääntymistä.¹⁹ 1426

RUKOUKSESSA KOETTUJA KIUSAUKSIA

2732. Tavallisin ja kätkeytin kiusaus on *uskonpuutteemme*. Se ei ilmene niinkään avoimena epäuskona vaan muiden asioiden pitämisenä käytännössä uskoa tärkeämpinä. Kun alamme rukoilla, tuhannet kiireellisinä pitämämme työt ja huolet vaativat etusijalle pääsyä. Silloin on jälleen kerran sydämen totuuden hetki: Kenelle tai mille se antaa suurimman rakkautensa? Välistä me käännyimme viimeisenä apuna Herran puoleen, mutta uskommeko siihen todella? Toisinaan otamme Herran liittolaiseksemme, mutta sydämemme on vielä itsevarma. Joka kerta paljastuu uskonpuutteemme, se että

¹⁸ vrt. Matt. 6:21,24.

¹⁹ vrt. Luuk. 8:6,13.

sydämemme ei ole vielä kyllin nöyrä: ”Ilman minua te ette saa aikaan mitään” (Joh. 15:5). 2609, 2089, 2092, 2074

2733. Toinen kiusaus, jolle ylimielisyys avaa oven, on *kyllästyminen*. Hengellisen elämän opettajat ymmärtävät sillä eräänlaista masennusta, jonka syynä on askeesin laiminlyöminen, valvomisen heikkeneminen ja sydämen välinpitämättömyys. ”Henki on altis, mutta liha on heikko” (Matt. 26:41). Mitä korkeammalta rukoilija putoaa, sitä enemmän häneen sattuu. Rohkeuden kivulias menettäminen on ylimielisyyden käänköpuoli. Nöyrä ihminen ei hämmästy kurjuuttaan. Se auttaa häntä luottamaan lujemmin ja pysymään kestäväenä. 2094, 2559

III Lapsenomainen luottamus

2734. Lapsenomainen luottamus koetellaan ahdingossa²⁰ – se itse koettelee itsensä. Suurin vaikeus koskee *pyyntörukousta*, jonka rukoilemme omasta puolestamme tai esirukouksena toisten puolesta. Monet jopa lakkaavat rukoilemasta ajatellessaan, ettei heidän rukoustaan ole kuultu. Tässä nousee esiin kaksi kysymystä: Miksi ajattelemme, ettei pyyntörukoustamme ole kuultu? Millä tavalla rukouksemme kuullaan, millä tavalla se on ”tehokas”? 2629

MIKSI VALITAMME, ETTEI MEITÄ KUULTU?

2735. Erään asian pitäisi ensiksi hämmästyttää meitä. Kun ylistämme Jumalaa tai kiitämme häntä hänen hyvistä teoistaan, emme yleensä välitä siitä, onko rukouksemme hänelle mieluinen. Sen sijaan vaadimme nähdä tuloksia pyynnöistämme. Minkälainen kuva Jumalasta motivoi rukoustamme? Onko Jumala meille vain käyttökelpoinen työväline vai onko hän Herramme Jeesuksen Kristuksen Isä? 2779

2736. Voimmeko sanoa vakaumuksesta: ”Emmehän tiedä, miten meidän tulisi rukoilla, että rukoilisimme oikein” (Room. 8:26)? Pyydämmekö Jumalalta ”soveliaita asioita”, sitä mikä on hyväksi meille ja mitä hän haluaa antaa? Isämme tietää tarkoin, mitä me tarvitsemme, ennen kuin vielä pyydämmeäkään sitä häneltä.²¹ Mutta hän odottaa meidän pyyntöämme, koska hänen lastensa arvokkuus on heidän vapaudessaan. Meidän tulee siis rukoilla hänen vapauden Henkensä kanssa, jotta opimme tietämään, mikä tosiasiallisesti on hänen tahtonsa.²² 2559, 1730

2737. ”Teillä ei ole, koska ette pyydä. Te pyydätte ettekä saa, koska pyydätte kelvottomasti kuluttaaksenne saamanne himoissanne” (Jaak. 4:2–3).²³

²⁰ vrt. Room. 5:3–5.

²¹ vrt. Matt. 6:8.

²² vrt. Room. 8:27.

²³ vrt. koko asiayhteyttä Jaak. 1:5–8; 4:1–10; 5:16.

Kun me rukoilemme jaetuin sydämin ikään kuin ”avionrikkojat”,²⁴ Jumala ei voi täyttää rukoustamme, sillä hän haluaa meidän parhaamme, meidän elämämme. ”Vai luuletteko, että Raamattu aiheetta sanoo: ’Mustasukkaisen kiihkeästi hän halajaa henkeä, jonka on meihin pannut?’” (Jaak. 4:5). Meidän Jumalamme on meistä ”mustasukkainen”. Se osoittaa, että hän rakastaa meitä todella. Antakaamme hänen Henkensä ympäröidä meidät kaipauksellaan, ja meidän rukouksemme kuullaan.

”Älä murehdi, jos et heti saa Jumalalta sitä, mitä häneltä pyydät. Sillä hän haluaa osoittaa sinua kohtaan paljon suurempaa hyvyttä, kun pysyt kestäväenä hänen luonaan rukouksessa.”²⁵

”Hän tahtoo, että kaipauksemme koeteltaisiin rukouksessa. Näin hän valmistaa meitä ottamaan vastaan sitä, minkä hän tahtoo antaa meille.”²⁶

MILLÄ TAVALLA RUKOUKSEMME ON TEHOKAS?

2738. Pelastushistoriassa oleva ilmoitus rukouksesta opettaa meille, että usko nojautuu Jumalan toimintaan historiassa. Ennen kaikkea hänen toimintansa Poikansa kärsimisessä ja ylösnousemuksessa herättää lapsenomaisen luottamuksen. Kristillinen rukous on yhteistyötä ihmisiä koskevan Jumalan kaitselmuksen ja hänen rakkauden suunnitelmansa kanssa. 2568, 307

2739. Apostoli Paavalilla tämä luottamus on hyvin rohkea,²⁷ koska se perustuu Hengen rukoukseen meissä ja Isän uskolliseen rakkauteen, jonka hän on lahjoittanut meille ainosyntyisessä Pojassaan.²⁸ Rukoilevan sydämen muuttuminen on ensimmäinen vastaus pyyntöömme. 2778

2740. Jeesuksen rukous tekee kristillisen pyyntörukouksen tehokkaaksi. Hän on sen esikuva, hän rukoilee meissä ja meidän kanssamme. Koska Pojan sydän ei etsi mitään muuta kuin sitä, mikä miellyttää Isää, kuinka hänen lapsikseen tulleiden sydän voisi kiinnittyä enemmän lahjoihin kuin lahjojen antajaan? 2604

2741. Jeesus rukoilee myös meidän puolestamme, meidän sijastamme ja meidän hyväksemme. Kaikki meidän pyyntömme on kertakaikkisesti koottu yhteen hänen huutoonsa ristillä ja Isä on täyttänyt ne hänen ylösnousemuksessaan. Sen tähden Jeesus ei lakkaa rukoilemasta meidän puolestamme Isän edessä.²⁹ Jos rukouksemme on yhdistynyt Jeesuksen omaan rukoukseen lapsen luottamuksella ja rohkeudella, me saamme kaiken sen, mitä olemme

²⁴ vrt. Jaak. 4:4.

²⁵ Evagrius Ponticus, *De oratione*, 34: PG 79, 1173.

²⁶ pyhä Augustinus, *Epistula* 130, 8, 17: Pl 33, 500.

²⁷ vrt. Room. 10:12–13.

²⁸ vrt. Room. 8:26–39.

²⁹ vrt. Hepr. 5:7; 7:25; 9:24.

pyytäneet hänen nimessään, ja vielä paljon enemmän kuin sen, nimittäin itse Pyhän Hengen, johon sisältyvät kaikki lahjat. 2606, 2614

IV Kestävinä rakkaudessa

2742. ”Rukoilkaa lakkaamatta!” (1 Tess. 5:17). ”Kiittäkää aina ja kaikesta Jumalaa, Isää, meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen nimessä” (Ef. 5:20). ”Tehkää tämä kaikki rukoillen ja anoen. Rukoilkaa joka hetki Hengessä. Pysykää valveilla ja rukoilkaa hellittämättä kaikkien pyhien puolesta” (Ef. 6:18). ”Meitä ei ole käsketty tekemään työtä, valvomaan ja paastoamaan jatkuvasti, mutta meille on annettu laki rukoilla lakkaamatta.”³⁰ Tämä väsymätön into ei voi tulla muusta kuin rakkaudesta. Rukouksen taistelu jähmeyttämme ja laiskuuttamme vastaan on *rakkauden* nöyrää, luottavaista ja kestävä taistelua. Tämä rakkaus avaa sydämemme kolmelle valaisevalle ja eläväksi tekeväälle uskon varmuudelle. 2098, 162

2743. Rukous on *aina mahdollista*: kristityn aika on ylösnousseen Kristuksen aikaa, hänen joka on meidän kanssamme ”joka päivä” (Matt. 28:20), käyköön myrsky kuinka voimakkaana tahansa.³¹ Aikamme on Jumalan kädessä:

”On mahdollista rukoilla usein ja palavasti jopa torilla ja yksinäisellä kävelyllä, istuessanne myymälässänne, kun myytte tai ostate, ja vieläpä ruokaa laittaessanne... Halu rukoilla nousee sydämen syvyyksistä.”³²

2744. Rukoileminen on *elämälle välttämätöntä*. Se voidaan todistaa hyvin vakuuttavasti vastakohtallaan: ellemme anna Hengen johtaa itseämme, lankeamme takaisin synnin orjuuteen.³³ Kuinka Pyhä Henki voisi olla ”elämämme”, jos sydämemme on hänestä kaukana?

”Mikään ei ole rukousta arvokkaampaa: se tekee mahdottoman mahdolliseksi ja vaikean helpoksi ... On mahdotonta, että rukoileva ihminen tekisi syntiä.”³⁴

”Se, joka rukoilee, pelastuu varmasti; se, joka ei rukoile, tuomitsee itsensä varmasti kadotukseen.”³⁵

2745. Rukous ja *kristillinen elämä* ovat toisistaan *erottamattomat*, sillä kyseessä on sama rakkaus ja sama kieltäytyminen, joka on lähtöisin rakkaudesta, sama lapsenomainen ja rakastava mukautuminen Isän rakkauden suunnitelmaan, sama ihmistä muuttava yhdistyminen Pyhässä Hengessä, joka tekee meidät yhä enemmän Kristuksen Jeesuksen kaltaisiksi, ja sama

³⁰ Evagrius Ponticus, *Capita practica ad Anatolium*, 49: PG 40, 1245.

³¹ vrt. Luuk. 8:24.

³² pyhä Johannes Khrysostomos, *De Anna*, sermo 4, 6: PG 54, 668.

³³ vrt. Gal. 5:16–25.

³⁴ pyhä Johannes Khrysostomos, *De Anna*, sermo 4, 5: PG 54, 666.

³⁵ pyhä Alfons Maria de Liguori, *Del gran mezzo della preghiera*, 1, c. 1.

kaikkiin ihmisiin kohdistuva rakkaus, jolla Jeesus on rakastanut meitä. ”Isä antaa teille kaiken, mitä minun nimessäni häneltä pyydätte. Tämän käskyn minä annan teille: rakastakaa toisianne” (Joh. 15:16–17). 2660

”Se rukoilee lakkaamatta, joka liittyy rukouksen tekoihin ja teot rukoukseen. Vasta näin me voimme vakuuttua siitä, että lakkaamattoman rukouksen periaate on toteutettavissa.”³⁶

JEEСУKSEN HETKEN RUKOUS

2746. Kun Jeesuksen hetki oli tullut, hän rukoilee Isää.³⁷ Tämä Jeesuksen rukous on pisin evankeliumien tallettamista rukouksista; se käsittää koko luomis- ja pelastushistorian, myös hänen kuolemansa ja ylösnousemuksensa. Jeesuksen hetken rukous pysyy aina hänen rukouksenaan, niin kuin myös hänen pääsiäisensä, joka tapahtui ”kertakaikkisesti”, pysyy läsnäolevana hänen kirkkonsa liturgiassa. 1085

2747. Kristillinen traditio kutsuu tätä rukousta oikeutetusti Jeesuksen ”ylipapilliseksi” rukoukseksi. Se on meidän ylipappimme rukous; sitä ei voi erottaa hänen uhristaan, hänen siirtymisestään Isän luokse (”pääsiäinen”), jonka kautta hänet ”pyhitetään” kokonaan Isälle.³⁸

2748. Tässä pääsiäisen uhrirukouksessa kootaan kaikki yhteen Jeesuksessa yhden Pään alaisuuteen:³⁹ Jumala ja maailma, Sana ja liha, ikuinen elämä ja aika, rakkaus joka antaa itsensä ja synty joka pettää rakkauden, läsnäolevat opetuslapset ja ihmiset, jotka heidän sanansa kautta uskovat Jeesukseen, alentaminen ja korotus. Se on ykseyden rukous. 518, 820

2749. Jeesus on täyttänyt Isän antaman työn kokonaan, ja hänen rukouksensa niin kuin hänen uhrinsakin, pysyy voimassa aikojen loppuun asti. Jeesuksen hetken rukous täyttää viimeiset ajat ja vie ne täyttymykseensä. Jeesus on Poika, jonka haltuun Isä on antanut kaiken ja joka on kokonaan antanut itsensä Isälle takaisin, ja samalla hän ilmaisee itsensä täydellisen vapaasti⁴⁰ sillä vallalla, jonka Isä on antanut hänelle kaiken lihan ylitse. Poika, joka on tehnyt itsensä palvelijaksi, on Herra, *Pantokrator* (kaiken hallitsija). Meidän Ylipappimme, joka rukoilee puolestamme, rukoilee myös meissä ja on samalla Jumala, joka kuulee rukouksemme. 2616

2750. Kun astumme sisään Jeesuksen pyhään nimeen, voimme ottaa vastaan sisältä päin Jeesuksen meille opettaman rukouksen, ”Isä meidän” -rukouksen. Hänen ylipapillisesta rukouksestaan kumpuavat Isä meidän -ru-

³⁶ Origenes, *De oratione*, 12, 2: PG 11, 452.

³⁷ vrt. Joh. 17.

³⁸ vrt. Joh. 17:11,13,19.

³⁹ vrt. Ef. 1:10.

⁴⁰ vrt. Joh. 17:11,13,19,24.

kouksen suuret pyynnöt: huoli Isän nimen tähden,⁴¹ palava into hänen valtakuntansa ja kunniansa puolesta,⁴² Isän tahdon ja hänen pelastussuunnitelmansa täyttyminen⁴³ ja pahasta pääseminen.⁴⁴ 2815

2751. Tässä ylipapillisessa rukouksessaan Jeesus ilmoittaa ja lahjoittaa meille lopuksi Isän ja Pojan toisistaan erottamattoman ”tuntemisen”⁴⁵, joka juuri on rukouselämän salaisuus. 240

LYHYESTI

2752. Rukous vaatii ponnistelua ja taistelua itseämme ja Kiusaajan ansoja vastaan. Rukouksen taistelua ei voi erottaa ”hengellisestä taistelusta”, joka on välttämätön joka hetki Kristuksen Hengen mukaisesti toimimiseksi. Me rukoilemme niin kuin elämme, koska me elämme niin kuin rukoilemme.

2753. Rukouksen taistelussa joudumme vastakkain rukousta koskevien väärin käsitysten, erilaisten aatteellisten virtausten ja omien epäonnistumisen kokemustemme kanssa. Näihin koetuksiin, jotka saavat epäilemään rukouksen hyödyllisyyttä tai jopa sen mahdollisuutta, tulee vastata nöyryydellä, luottamuksella ja kestävyydellä.

2754. Rukouselämän tavallisimmat vaikeudet ovat keskittymisen puute ja kuivuus. Vastalääkkeet ovat usko, kääntymys ja valvova sydän.

2755. Rukousta uhkaa kaksi tavallista kiusausta: uskon puute ja kyllästyminen hengellisiin asioihin. Kyllästyminen on eräänlainen masennus, jonka syynä on askeesin laiminlyöminen ja joka johtaa lannistumiseen.

2756. Lapsenomainen luottamus joutuu koetukselle, kun meillä on tunne, ettei rukoustamme aina ole kuultu. Evankeliumi kehottaa meitä kysymään itseltämme, vastaako rukouksemme sitä, mitä Henki tahtoo ja kaipaa meistä.

2757. ”Rukoilkaa lakkaamatta!” (1 Tess. 5:17). Rukoileminen on aina mahdollista. Se on elämälle välttämätöntä. Rukous ja kristillinen elämä ovat toisistaan erottamattomat.

⁴¹ vrt. Joh. 17:6,11,12,26.

⁴² vrt. Joh. 17:1,5,10,23–26.

⁴³ vrt. Joh. 17:2,4,6,9,11,12,24.

⁴⁴ vrt. Joh. 17:15.

⁴⁵ vrt. Joh. 17:3,6–10,25.

2758. Jeesuksen hetken rukous, jota oikeutetusti kutsutaan ”ylipapilliseksi rukoukseksi”,⁴⁶ käsittää koko luomis- ja pelastushistorian. Tästä rukouksesta kumpuavat Isä meidän -rukouksen suuret pyynnöt.

⁴⁶ vrt. Joh. 17.